

Fördjupad översiktsplan för Norra Kålland och Kållandsö, Lidköpings kommun Samrådsredogörelse

Inledning

Syftet med samrådet är att samla in synpunkter på förslaget till fördjupad översiktsplan och få en dialog med allmänhet, föreningar, organisationer, kommunala nämnder, politiska partier och statliga myndigheter om utvecklingen av Lidköping. Alla synpunkter som kommit in är sammanställda i denna samrådsredogörelse. Här redovisas också hur kommunen tar ställning till de synpunkter som kommit in, och hur planförslaget ska ändras.

Kommunstyrelsen beslutar om samrådsredogörelsen, som sedan fungerar som en bilaga till utställningsversionen av den fördjupade översiktsplanen. Hela processen för att ta fram en översiktsplan regleras i plan- och bygglagens 3 kapitel.

Hur samrådet bedrivits

Kommunstyrelsen beslutade att godkänna planförslaget för samråd 2024-12-04. En kungörelse om samråd har publicerats i Nya Lidköpingstidningen och på kommunens hemsida. Inbjudan att ta del av samrådsförslaget har skickats via mail till relevanta myndigheter, organisationer, föreningar med flera enligt upprättad sändlista. Samrådstiden varade mellan 17 december 2024 till 28 februari 2025. Ett samrådsmöte hölls den 3 februari 2025. Vid samrådsmötet deltog ca 110 personer.

Innehåll:

Samlad bild av inkomna yttranden	sid. 2
Inkomna yttranden	sid. 4
Länsstyrelsen	sid. 4
Övriga myndigheter	sid. 26
Föreningar	sid. 31
Privatpersoner	sid. 43

Samlad bild av inkomna yttranden

Planförslaget har engagerat många. Såväl statliga myndigheter som lokala föreningar och privatpersoner har visat engagemang i arbetet. Totalt har 25 yttranden inkommit. Ett antal remissinstanser har avstått från att lämna synpunkter.

Antal yttranden	Totalt 25 st
Från myndigheter	12 st (varav 5 utan synpunkter)
Företag och bolag	1 st
Föreningar	4 st
Privatpersoner	8 st

En kort sammanfattning av inkomna yttranden i samrådsprocessen ger att många uttrycker oro för påverkan på natur och kulturmiljöer, särskilt kring Lövhörnet. Samtidigt lyfts behovet av förbättrad infrastruktur, hållbar turism och tydligare planeringsunderlag. Engagemanget för en varsam utveckling är stort.

Förslag är att ta bort ställningstagandet om att Lövhörnet kan utvecklas för bad och det rörliga friluftslivet. Förutom detta har yttrandena många synpunkter, en del som är relevant för den fördjupade översiktsplanen och en del som inte är det. Alla synpunkter bemöts i samrådshandlingen.

Länsstyrelsen har inkommit med ett yttrande som främst rör sig om att de uppfattar att FÖPen ”släcker” ÖPn för planområdet och att detaljeringsgraden som finns i ÖP därför går förlorad. Att det saknas tydlighet vad gäller tolkning och hänsyn till riksintressen och att de hade önskad en tydligare markanvändningskarta.

För att möta inkomna synpunkter föreslås att planen justeras genom att relevanta delar från översiktsplanen (ÖP) lyfts in som underlag. Tydligheten kring LIS-områden ska öka beskrivningar och karta. Planen kommer även att förtydligas vad gäller hänsyn till riksintressen, och kunskap från arbetet med arkitekturstrategin ska integreras för att stärka kulturmiljöperspektivet. En tydligare konsekvensbeskrivning med ett troligt framtidsscenario ska tas fram för att ge bättre vägledning. Samtidigt konstateras att kommunen inte råder över all mark, vilket gör att det är viktigare att visa *hur* utveckling kan ske snarare än exakt *vad* som ska göras. Därför bedöms den nuvarande strukturen i den fördjupade översiktsplanen (FÖP) fortsatt vara den mest ändamålsenliga för framtida planering

I följande redogörelse av de inkomna yttrandena har vissa delvis sammanfattats. För att ta del av ett yttrande som helhet hänvisas till bilagda handlingar.

Inkomna yttranden

Yttranden från myndigheter och organisationer

Länsstyrelsen

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Post- och telestyrelsen
Skogsstyrelsen
Statens fastighetsverk
Statens geologiska institut
Trafikverket

Yttranden från företag och bolag

Lidköpings miljö och teknik AB (LIMTAB)

Yttranden från föreningar

Kållandsöföreningen
Lidköpings fågelklubb och Naturskyddsföreningen
Vänersamarbetet
Västra Kållandsö VA Ek förening

Yttranden från privatpersoner

Anders Ydergren
Andreas Lindholm
Carl Fredrik Svederberg
Jan Andersson
Joakim Öhrn
Kenneth Holgersson och Greger Ulleryd
Per Gunnar Claesson
Ronald Andersson

Remissinstanser som avstått från att lämna svar

Försvarmakten
Lantmäteriet
Luftfartsverket
Sjöfartsverket
Svenska kraftnät, område syd

Inkomna yttranden

Länsstyrelsen

Bil. 1

Samlad bedömning

Länsstyrelsen har deltagit i tidiga dialoger om området i början på 2000-talet och efterfrågade då en strategi för området. Länsstyrelsen ser därför mycket positivt på att en sådan nu tas fram i form av FÖP:en.

Precis som Länsstyrelsen framförde i avgränsningssamrådet så skulle dock underlaget behöva förtydligas och kompletteras för att uppfylla lagens tydlighetskrav samt möjliggöra en fullständig lämplighetsbedömning. Planförslaget innehåller inte några utpekade områden för ny bebyggelse. Kartan, som Länsstyrelsen tolkar som mark- och vattenanvändningskarta, och planförslaget är i sin helhet mindre detaljerad än vad den kommunövergripande översiktsplanen (ÖP:n) är. Det är därmed svårt att bedöma konsekvenserna av planförslaget.

Utifrån underlaget som varit tillgängligt under samrådet så bedömer Länsstyrelsen sammanfattningsvis:

- Att det inte framgår hur kommunen tolkar och visar hur berörda riksintressen tillgodoses.
- Att den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås är olämplig i två av de föreslagna områdena; Läckö 1:7 och Ekebo, väster om Spiken. Detta behöver framgå i FÖP:en. Förändringen som föreslås i LIS-områdena Navens udde och Hyllingssund behöver dessutom motiveras.
- Att Länsstyrelsen, utifrån nu kända förutsättningar, inte kan utesluta att det som föreslås i planen medför sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion att det i ett senare planeringsskede kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det gäller framförallt framkomlighet för räddningstjänstfordon och till bostäder, geoteknik, översvämningsrisk, förorenad mark, buller, olycksrisk och övrig påverkan kopplat till verksamheter och deras transporter.
- Att det inte tydligt framgår om planförslaget medverkar till att miljö kvalitetsnormerna (MKN) för vatten enligt 5 kap. MB följs.
- Att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Länsstyrelsens synpunkter och råd kopplat till dem samlade bedömningen av planförslaget följer nedan.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen

Hur riksintressena ska tillgodoses framgår inte av FÖP:en. Kommunens tolkning av riksintresseanspråken måste framgå. Val och överväganden behöver bli tydliga, precis som påverkan på och konsekvenserna för riksintressena. Det gäller övergripande och generellt för alla riksintressen, men sett till FÖP:ens förslag till förändrad mark- och vattenanvändning är det allra mest angeläget för riksintressen enligt 3 kap. 6§ MB för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv samt för 4 kap. MB för turismen och det rörliga friluftslivets intressen. I FÖP:en nämns riksintresse för 4 kap. MB knappt alls eller sammanblandat och felaktigt med riksintressen enligt 3 kap. 6§ MB.

Genom att tydliggöra vilka egenskaper som utgör ett riksintresseområdes värden går det att bedöma vilka förändringar som är genomförbara utan att skada områdenas värden och hur värdena kan utnyttjas som en resurs i den fysiska planeringen. De värden som finns inom riksintresseområdena utgör kvaliteter som kommunen kan slå vakt om och förstärka i sitt kommunala utvecklingsarbete. Kommunen kan i riktlinjer och rekommendationer lyfta fram de värden kommunen ser i riksintresseområden. Värden som alltid ska värnas. På samma sätt kan kommunen peka på värden som kan påverkas inom acceptabla gränser. Vidare är det viktigt att synliggöra eventuella behov av fortsatta utredningar. Om kommunen inte arbetar fram den här typen av

ställningstaganden måste bedömningen av påtaglig skada senare göras i varje enskilt ärende där riksintressen berörs.

Vid bedömning av påverkan på riksintressena är kumulativa effekter viktiga att beakta, beskriva och konsekvensbedöma. Den kommunövergripande översiktsplanen är i nuläget tydligare än FÖP:en gällande kumulativa effekter, och även gällande bedömningen av riksintressena i stort och riktlinjer kopplade till hänsynstagande vid exploatering.

Kommentar

Kommunen kommer till granskningskedet förtydliga vad hänsyn till riksintressena innebär i planens hänsynsdel.

Då kommunen inte pekar ut några nya områden för bebyggelse är konsekvenserna som nämns ovan svårbedömda. Kommunen gör bedömningen att det i många fall är viktigare HUR förändringar görs snarare än VAR de görs, därför bedöms det vara motiverat att stå fast vid planens struktur med riktlinjeområden snarare än markanvändningsområden. Däremot kan förväntade förändringar och dess konsekvenser beskrivas tydligare. Till granskningskedet kommer planen kompletteras med en bedömning och beskrivning av vilka framtida förändringar som kan väntas jämfört med tidigare utveckling och dess konsekvenser. En karta tas fram som ger en bild av kumulativa effekter som kan ges en tydligare beskrivning.

Naturvården (3 kap. 6 § MB), Friluftslivet (3 kap. 6 § MB) samt Turism och rörligt friluftsliv (4 kap. 2 § MB)

I planförslaget framgår det att kommunen har idéer om att utveckla möjligheterna för friluftsliv i området, vilket Länsstyrelsen tycker är positivt. Kommunen skriver att ny bebyggelse i besöksnäringssyften kan öka tillgängligheten och stärka friluftslivet. Länsstyrelsen vill också spela in att det behöver finnas en balans mellan exploatering och bevarande av oexploaterade naturområden.

Den allemansrättslig tillgången till naturområden behöver värnas, det vill säga friluftsliv som grundar sig på allemansrätten. Allemansrätten innebär att alla människor, oavsett ekonomi, ska ha möjlighet att komma ut i naturen. Det är viktigt att komma ihåg att inte alla medlemmar av allmänheten vill ha, och betala för, en tillrättalagd natur med bebyggelse, anläggningar och service. En del av syftet med allemansrätten är att den är gratis och därmed tillgänglig för alla. Delar av allmänheten vill också ha kvar möjligheten att uppleva den oexploaterade naturen. För att inte motverka miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* behöver det också bevaras ostörda naturområden dit den breda allmänheten inte leds aktivt. En god utgångspunkt för kommunen är att bygga vidare på befintlig infrastruktur. Områden som är oexploaterade, svårtillgängliga och under lång tid har varit ostörda hyser ofta ett rikt djurliv. Dessa områden är inte de lämpligaste att utveckla för friluftsliv. Satsning på friluftsliv med vandringsleder etc har gjorts i flera delar av Kålland och Kållandsö, exempelvis väster om Läckö samt vid Traneberg. FÖP:en bör kartlägga och redovisa de satsningar på turism och rörligt friluftsliv som redan har skett i området. På så sätt kan man få en

översiktlig bild av vilka områden som kan vara lämpliga att vidareutveckla och vilka områden som är lämpliga att bevara orörda och ostörda.

I planförslaget anges att bebyggelse på landsbygden ska placeras hänsynsfullt i landskapsbild och bebyggelsestruktur. Även om det i beskrivningen av de olika landskapstyperna finns vissa riktlinjer så är det otydligt vad denna hänsyn innebär, och hur riktlinjerna förhåller sig till riksintresseområdenas värden och kvalitéer.

Lövhörnet

Kommunen har pekat ut Lövhörnet som ett utvecklingsområde för bad och möjligheter för rörligt friluftsliv. Lövhörnet är ett stort, sammanhängande oexploaterat naturområde som bitvis har mycket höga naturvärden. Åtminstone delar av området är direkt olämpliga att tillgängliggöra för stora besöksantal. Även om de delar som behöver vara ostörda lämnas utanför utvecklingsområdet, så är risken stor att en utvecklad infrastruktur och en styrning av besöksnäring till området i stort även kommer att påverka dessa områden.

Kommentar

Det föreslagna rekreationsområdet kring Lövhörnet är borttaget ur planförslaget. Även beskrivningen av området är korrigerat något.

Planen kompletteras med en tydligare koppling mellan förslaget och riksintressena. I den kompletterade konsekvensbeskrivningen som tas fram tydliggörs vad föreslagna riktlinjer innebär.

Under Planeringsförutsättningar läggs en karta till som beskriver besöksnäring, kultur, rekreation och friluftsliv, denna visa bland annat vandring, cykling och paddling

Läckö Skans

Kommunen bör förtydliga på vilket sätt naturreservatet Läckö skans avses tillgängliggöras i högre utsträckning för friluftsliv för boende och turister. En del av reservatets syfte är att möjliggöra friluftsliv, men även att bevara ekhagarna (vilket förutsätter bete), landskapsbilden och platsens kulturhistoriska värde.

Kommentar

Ställningstagandet om att tillgängliggöra Läckö skans är borttaget från landskapsrummet Öppet odlingslandskap och det generella ställningstagandet om att tillgängliggöra naturreservat är utvecklat med några exempel.

Kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Länsstyrelsen har i kontakterna med kommunen under åren, och i den nu gällande ÖP:n, fått en bild av att kommunen har sett spridd bebyggelse på landsbygden, särskilt på Kållandsö och Kålland, som problematisk. Detta såväl sett till infrastrukturella frågor, men också sett till påverkan på värdefulla kulturmiljöer och kulturlandskapet.

Förslaget till FÖP för Kållandsö innehåller förvisso en fördjupning med riktlinjer för olika landskapstyper, men någon egentlig markanvändning med lämpliga platser för byggnation redovisas inte – fränsett att vissa strategiska orter/platser pekas ut som viktiga. Hänsynsresonemangen hålls på en övergripande nivå (motsvarande allmänna hänsynskrav enligt PBL). Rekommendationerna är allmänt formulerade och öppnar upp för spridd bebyggelse inom värdefulla kulturlandskap och riksintresseområde för kulturmiljövården. Förslaget nämner hänsyn till kulturvärden, men visar inte hur riksintressen tillgodoses och hur skada faktiskt undviks. Förslaget redovisar inte heller om risk för kumulativ skada kan uppstå.

Tydligaste formuleringarna om hänsyn anges inom landskapstypen Öppet odlingslandskap. Här ska landskapsbilden och vissa siktlinjer värnas. Sett till att spridd bebyggelse ändå möjliggörs och att särskilt viktiga områden inte anges – där bebyggelse helt behöver undvikas – finns stor risk att förslagets öppna formuleringar på sikt leder till kumulativa effekter som kan innebära skada på riksintresset.

Precis som Länsstyrelsen framförde i avgränsningssamrådet så behöver både direkt, indirekt och kumulativ skada på riksintressen för kulturmiljövården beskrivas och konsekvensbedömas.

Kommunen uppmuntrades i avgränsningssamrådet att använda sitt nya kulturmiljöunderlag i FÖP-arbetet. Detta görs inte med tydlighet och kan med fördel utvecklas tillsammans med en faktisk markanvändningskarta med tydliga rekommendationer för och emot byggnation.

Kommentar

Kommunen har parallellt med FÖP-arbetet även arbetat fram en arkitekturstrategi med kunskapsunderlag för kommunens bebyggelsemiljöer. I dessa beskrivningar finns råd för hur bebyggelse bör placeras och gestaltas för att passa med områdenas befintliga karaktärsdrag och värden. Föpen kompletteras till granskningskedet med dessa beskrivningar. Detta bedöms ge den fördjupning som Länsstyrelsen efterfrågar i hänsynsfrågan ovan.

Kommunen har till granskningsskedet förtydligat skrivningarna kring riksintressen med kommunens syn och inställning till dessa.

Nämnas kan att hänsynen till kulturvärden består av många delar beroende på vilka kulturvärden som ska hanteras. Ett precist utpekande kan ge en önskad effekt med koncentration av exploateringar som strider mot syftet med en gles förtätning i vissa landskapstyper. I landskapstyperna finns en indelning som redovisar landskapstypens känslighet för påverkan som ett stöd för hantering av de enskilda ärendena. Kommunen vill att möjlighet finns för ett generellt hänsynstagande som innebär att det alltid ska prövas om en föreslagen åtgärd kan accepteras på platsen. Den fördjupade översiktsplanen ger en inriktning för hur markområden ska användas. Det finns i FÖP:en tydliga rekommendationer i vilka områden som är möjliga att bebygga respektive inte möjliga. I varje enskilt ärende ska kulturmiljöunderlaget användas när en prövning ska ske.

Yrkesfisket (3 kap. 5 § MB)

I avgränsningssamrådet hade länsstyrelsen bl.a. synpunkter på att miljökonsekvensbeskrivningen behöver beskriva påverkan på riksintresset för yrkesfiske fiskehamnar då området vid Spiken pekas ut på strategikartan som ett av två "servicesamhälle och besöksmål" med central roll för planområdet. Länsstyrelsen ansåg även att miljökonsekvensbeskrivningen skulle beakta riksintresset för yrkesfiske sjöar (RI YF 74).

Av miljökonsekvensbeskrivningen och samrådsunderlaget framgår att Spiken och Hörviken är utpekade som platser där yrkesfiskets roll och betydelse ses som viktiga. MKBn gör slutsatsen att konsekvenserna för riksintresset kan ses som stärkt av planförslaget.

Länsstyrelsen anser att beskrivningen av påverkan på riksintresset för fiskehamnen är otydlig och att det därmed inte går att bedöma om planområdesförslaget medför en påtaglig skada på riksintresset. Det är oklart vilken påverkan "servicesamhälle och besöksmål" specifikt har på Spiken som omfattas av riksintresse för yrkesfiske fiskehamnar. Kommunen bör förtydliga om noden i strategikartan innebär ett förslag på ytterligare exploatering av mark för bostadsändamål i nära anknytning till fiskehamnen.

Kommunen har beskrivit att det är av stor vikt för hela området att inga åtgärder som försvårar för yrkesfisket genomförs. Spiken utgör en mycket viktig plats för både besöksnäring och fisket och de båda intressena är beroende av varandra. Länsstyrelsen instämmer i den slutsatsen och ser positivt på att kommunen avser att utveckla besöksmålet för att gynna fiskehamnen och dess delverksamheter. Men för tydlighetens skull behöver det framgå att bostadsexploatering inte är lämpligt i nära anslutning till hamnen.

Just nu pågår en översyn av riksintresset. Havs- och vattenmyndigheten har år 2019 tagit fram ett PM om tillämpningen av påtaglig skada eller påtagligt försvårande av MB 3 kap. 5 § Riksintresse för yrkesfisket.

I PM:et lyfts att yrkesfiske är ett exempel på en typ av riksintressen som i sig själv medför en omgivningspåverkan och att en åtgärd som kan medföra restriktioner för ett områdes nyttjande för det ändamål som föranlett riksintresset då kan utgöra en påtaglig skada. En åtgärd pekas ut i PM:et som skulle kunna innebära en påtaglig skada på en hamn, och det är att uppföra ett bostadsområde i nära anslutning till hamnen.

Kommunen behöver därför tydligare i sin miljökonsekvensbeskrivning belysa strategikartans symbol "servicesamhällets och besöksmålet" samt dess innebörd och betydelse för fiskehamnen ur ett riksintresseperspektiv så att skyddet av fiskehamnen inom planområdet stärks.

Kommentar

Kommunen har till granskningsskedet förtydligat skrivningarna kring riksintressen med kommunens syn och inställning till dessa i planens hänsynsdel.

Betydelsen av servicesamhälle och besöksmål samt den inriktning som finns för dessa i den kommuntäckande översiktsplanen förtydligas till granskningsskedet. Begreppet "ort" byts ut till Servicesamhälle.

Förtydligande kring kommunens inställning till bostadsbebyggelse i fiskelägena tillförs.

Natura 2000 (4 kap. 8 § MB)

Delar av vatten- och strandområdena kring och på Kållandsö utgör natura 2000-område, enligt både habitat- och fågeldirektivet. Av planförslaget går det inte att utläsa om ny bebyggelse eller anläggningar och åtgärder för utveckling av friluftsliv riskerar att påverka natura 2000-områdena. Länsstyrelsen vill dock påminna om att verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett natura 2000-område kräver tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken. FÖP:en bör redovisa om det finns risk för sådan påverkan.

Kommentar

Planens konsekvenser kompletteras med ett stycke rörande konsekvenser för Natura 2000-områden.

Strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

22 LIS-områden pekades ut i tematiskt tillägg till ÖP 2015. 11 av dem berörde det område som omfattas av denna FÖP. I ÖP 2018 kompletterades utpekandet av LIS med utökning av två befintliga LIS-områden, och tillägg av två nya områden i FÖP-området. LIS-områdena inom planområdet för ändringen av översiktsplan redovisas i förslaget.

Länsstyrelsen har yttrat sig över LIS-områdena i granskningsyttrandena över översiktsplan och LIS-plan. Länsstyrelsens synpunkter kvarstår, vilket också framgår av Länsstyrelsens underlag till kommunens planeringsstrategi (daterat 2022-04-29).

Det betyder att Länsstyrelsen har invändningar mot LIS-områden inom planområdet för ändring av översiktsplan; Läckö 1:7 och Ekebo, väster om Spiken. Förändringen som nu föreslås i LIS-områdena Navens udde och Hyllingssund behöver dessutom motiveras. Det kan redan nu framgå av översiktsplanen att Länsstyrelsen har invändningar och det måste framgå av översiktsplanen när den antas (3 kap. 5§ PBL).

I och med att den kommunövergripande ÖP:n ersätts av FÖP:en i denna del så blir det nu mindre detaljerat i översiktsplanen vad som gäller för LIS-områdena i till exempel samhällena Otterstad och Spiken. I granskningsyttrandet över översiktsplanen har Länsstyrelsen exempelvis skrivit att utökningen av LIS-område vid Spiken är lämplig, men den bedömningen bygger på redovisningen i planen med tillhörande rekommendationer som är relativt detaljerad även för Spiken. Den detaljeringsgraden försvinner nu, vilket innebär att Länsstyrelsens invändningar kan bli fler än vad de var över LIS-områdena i den kommunomfattande översiktsplanen.

För att förtydliga innebörden och konsekvenserna av LIS-områdena så vore det lämpligt om kommunen i FÖP:en kunde sammanställa samtliga utpekade LIS-områden, syftena med dessa, status (i vilken utsträckning de utvecklats/exploaterats) samt Länsstyrelsens synpunkter. På så rätt kan kommunen, Länsstyrelsen och allmänheten få en aktuell bild av vilka LIS-områden som är utpekade i kommunen och vad som är sagt om dem, utan att behöva leta i flera olika dokument och yttranden.

Kommentar

Kommunen ser över att relevant detaljering och underlag från ÖP och LIS-plan följer med till Föpen.

Planen kompletteras med Länsstyrelsens tidigare yttranden kring LIS-områdena samt med en motivering kring LIS-områdena Naven och Ekebo.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion Utifrån nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen inte utesluta att det som föreslås i planen medför sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion att det i ett senare planeringsskede kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det gäller framförallt geoteknik, framkomlighet för räddningstjänstfordon och till bostäder, översvämningssrisk, förorenad mark, buller, olycksrisk och övrig påverkan kopplat till verksamheter och deras transporter.

Geoteknik

Statens Geotekniska Institut (SGI) har i sitt samrådsyttrande framfört att kommunens kartredovisning av aktsamhetsområden för ras, skred och erosion med fördel kan kompletteras med mer detaljerat underlag för särskilt utsatta områden där det redan genomförts geotekniska stabilitetsutredningar. Där det finns geotekniska utredningar bör resultatet från dessa även inarbetas i planen. SGI rekommenderar även kommunen att i kartan peka ut områden där det finns ett stort behov av utredningar. Viktigt är också att redovisa om och var det finns förutsättningar för kvicklera i området.

SGI rekommenderar att kommunens bedömning av skred- och erosionsrisk inom planområdet motiveras och att man gärna presenterar det underlag som ligger till grund för denna bedömning, SGI rekommenderar även att kommunens strategi för aktsamhet i riskområden förtydligas ytterligare, så att det blir tydligt hur kommunen har för avsikt att fånga upp frågan om geotekniska risker i det fortsatta planarbetet samt vid framtida lovärenden. Avsikten med detta är att skapa goda rutiner för att förmedla de geotekniska säkerhetsfrågorna från översiktsplan till bygglov. Notera även att SGU:s aktsamhetskarta är ett översiktligt underlag och geotekniskt relaterade risker kan förekomma även på ställen som SGU inte har identifierat.

Länsstyrelsen instämmer i SGI:s synpunkter och rekommendationer. Se SGI:s yttrande, daterat 2025-02-17, för att ta del av yttrandet i sin helhet.

Kommentar

Kommunen har kompletterat underlaget med ett nytt stycke under "Förutsättningar/Planeringsförutsättningar" angående Geoteknik. Där framgår förutsättningar vad gäller jordart och förutsättningar för kvicklera. Texten kompletteras med en karta som visar jordartskartan och tidigare genomförda geotekniska utredningar.

Då den fördjupade översiktsplanen inte pekar ut några specifika områden för bebyggelse pekas det inte heller ut några specifika områden där det finns ett större behov av utredningar. Istället har kommunens "syn på risken" under "Hänsyn/Klimatanpassning/Ras, skred och erosion" kompletterats med att en bedömning ska göras i samband med markarbeten eller förändringar i mark och att särskild aktsamhet ska tas i de områden som framgår i karteringen. Texten har även kompletterats med mer information om kartunderlaget och med länk till ovan nämnda vägledning.

Naturolyckor/klimatanpassning

Kommunen har överlag på ett tydligt sätt beskrivit problematiken kring klimatrelaterade risker och hur riskerna kan minskas. Det finns dock några delar som behöver utvecklas:

- Kommunen skriver att "Ny bebyggelse och infrastruktur ska planeras och placeras så den inte tar skada eller orsakar skada vid översvämning". Här bör kommunen förtydliga vilken planeringsnivå avseende översvämning som gäller, lämpligen genom att hänvisa till Länsstyrelsens faktablad och att bostäder som utgångspunkt behöver ligga lägst i zon 1.
- Kommunen skriver också att "Områden som fyller en viktig funktion som översvämningsyta eller för fördröjning av skyfall bör inte bebyggas". Här bör kommunen förtydliga hur man vet vilka ytor som omfattas.
- Vad gäller högre temperaturer som följd av klimatförändringar beskriver kommunen några konsekvenser, men berör inte vegetationsbrand. Kommunen bör beskriva vad ökad risk för vegetationsbrand innebär för planarbetet och om det **finns** behov av åtgärder som minskar riskerna.
- Vad gäller framkomlighet skriver kommunen att "Då alla vägar på Kållandsö ligger lågt och nära vattnet kommer även alternativa transportvägar vara översvämmade vid höga vattennivåer eller kraftiga skyfall vilket innebär att framkomligheten på Kållandsö kommer vara begränsad vid översvämning". Detta bedömer Länsstyrelsen vara en kritisk fråga, dels för befintlig bebyggelse, dels för kommande. Boverket är i sin tillsynsvägledning avseende översvämningsrisk tydliga med att framkomlighet till bostäder är ett grundläggande krav. Kommunens förslag på att hantera risken är att "Väghållare uppmanas att vidta förebyggande åtgärder för att säkerställa framkomlighet vid översvämning" (vad gäller hög vattennivå Väner). Här bedömer Länsstyrelsen att kommunen måste utreda om det är *möjligt* att genomföra åtgärder som säkerställer framkomlighet (går det att höja

vägar, alternativt valla in vägar så att vägar är framkomliga även vid beräknad högsta nivå?). Om kommunen kommer fram till att åtgärder är möjliga måste det också finnas en strategisk plan för hur åtgärder ska kunna genomföras. Detta eftersom framkomligheten blir avgörande för möjligheten att skapa lämplighet för kommande bebyggelse. Notera att framkomligheten inte enbart avser räddningsfordon utan att de boende ska kunna ta sig till och från sina bostäder även vid översvämning.

Kommentar

Nedan är kommunens bemötande kring Länsstyrelsens yttrande gällande klimatrelaterade risker och hur riskerna kan minskas:

- *Kommunen har hänvisat till Länsstyrelsens handbok för "Stigande vatten" där det tydligt framgår vilken typ av markanvändning som är lämplig inom vilken zon (exempelvis helårsboende i zon 1, om åtgärder vidtas zon 2, och så vidare). Vilka höjder som gäller för de olika zonerna framgår i texten och var de olika zonerna finns framgår i kartan under "Hänsyn/Klimatanpassning/Fysisk planering/Bebyggelse". Kommunen har kompletterat underlaget genom att även hänvisa till Länsstyrelsens "Faktablad-Vänern" i samband med att nivåerna nämns. Kartunderlaget har förtydligats genom att de olika zonerna får samma färg som zonerna i underlaget (Länsstyrelsens rekommendationer) för att tydligare kunna utläsa sambandet. Texten har även kompletterats med exempel på vilken typ av markanvändning som är lämplig inom vilken zon.*

*Kommunen har aktivt valt att inte skriva in specifika höjder eller zoner i sin bedömning om "hur risken ska minska eller upphöra" då dessa kan komma att förändras i takt med att kunskap och förutsättningar förändras och hänvisar därför istället till Länsstyrelsens rekommendationer. Ställningstaganden har kompletterats med "Ny bebyggelse och infrastruktur ska planeras och placeras så den inte tar skada eller orsakar skada vid översvämning **utifrån Länsstyrelsens rekommendationer.**"*

- *Vilka ytor som omfattas av "Områden som fyller en viktig funktion som översvämningsyta eller för fördröjning av skyfall bör inte bebyggas" ska tolkas av kartan som visar beräknade vattennivåer och kartan som visar områden som är lämpliga för vattenförbättrande åtgärder. Det har även förtydligats något ytterligare genom kartan som visar sannolik utveckling av planförslaget under "Konsekvenser/Samlad bedömning".*

Kommunen har avsiktligt valt att inte peka ut mer specificerade områden i sitt ställningstagande då kommunen inte äger någon mark i området och därför har begränsad med rådgivet.

- *Kommunen har avsiktligt inte berört vegetationsbrand då det inte har bedömts vara en större risk. Risk för vegetationsbrand behöver inte behandlas i fysisk planering utifrån PBL utan är fråga för kommunens övriga säkerhetsarbete. Kommunens säkerhetsenhet har gjort bedömning i risk- och sårbarhetsanalysen att "Inom kommunens geografiska område är*

det inte lika mycket skog som det är uppåt i landet vilket innebär att risken för stora skogsbränder som exempelvis i Värmland inte är lika stor här.”

- *Väghållare har ett ansvar att underhålla och anpassa vägen till ett förändrat klimat, utifrån Förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete § 4 ”... Om myndigheten förvaltar eller underhåller statlig egendom, ska myndigheten också anpassa den verksamheten till ett förändrat klimat.” Även om Trafikverket uttrycker att de i dagsläget inte har några åtgärder planerade så kvarstår det att de har ett ansvar som väghållare. Kommunen bedömer att kostnadsnyttan för utreda möjliga åtgärder för att säkerställa framkomlighet och ta fram en strategisk plan för hur de ska genomföras inte är rimlig i det här skedet. Kommunen bedömer därför att möjligheten att genomföra åtgärder bör göras i ett senare skede när exakt placering av bebyggelse ska fastställas, dvs vid framtagande av detaljplan eller beviljande av förhandsbesked.*

Olycksrisk kopplat till verksamheter och farligt gods

Kommunen skriver att det på norra Kålland och Kållandsö finns flera verksamheter och industrier. Det finns också tankställen för båt. Kommunen behöver beskriva om det finns någon olycksrisk som kan påverka omgivningen som behöver beaktas kopplat till dessa verksamheter, eller i samband med transporter till dessa verksamheter. Det skulle exempelvis kunna handla om hantering av farliga ämnen.

Kommentar

Planen kompletteras med en beskrivning av anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter under Hänsyn där rubriken Säkerhet har utökats till Säkerhet och beredskap.

Förorenade områden, farliga verksamheter och buller

Då den fördjupade översiktsplanen inte anger var bebyggelse ska placeras eller vad friluftslivs-, eller turistsatsningar innebär är det svårt för Länsstyrelsen att bedöma konsekvenser och ge relevanta synpunkter utifrån t.ex. förorenad mark, buller, eventuellt flygbuller och miljöfarlig verksamhet. Kommunen behöver förtydliga och motivera sin bedömning i dessa frågor i samband med konkretiseringen av planförslaget.

Kommentar

Planen kompletteras i sin konsekvensdel med en karta som visar ett framtidsscenario i enlighet med planförslagets ställningstaganden. I denna framträder lämpliga stråk/områden för byggnation.

En hänvisning kommer ske från bildtexten under kartan med förorenade områden till kartan i konsekvensdelen

Texten kring förorenade områden utvecklas kring vad de förorenade områdena omfattar.

Miljökvalitetsnormer

Vattenförekomster samt preliminära vattenförekomster

Länsstyrelsen bedömer att det inte tydligt framgår om planförslaget medverkar till att MKN för vatten enligt 5 kap. MB följs.

I den än så länge preliminära nya indelningen av vattenförekomster finns två nya vattenförekomster som berör planområdet, WA83991801 som sträcker sig genom Skattegården till Vänsjöviken och WA18472600 som sträcker sig från Kvarnbacken till Bröstet. Beslut om miljökvalitetsnormer för de nya vattenförekomsterna kommer att ske under år 2025. Kommunen behöver ta hänsyn till de preliminära vattenförekomsterna genom att beskriva dessa och förslagsvis rita in dem på kartunderlag för planförslaget.

Beskrivning av status, mål och påverkanskällor av betydelse för vattenförekomsten "Bäck från Gösslunda" med identifikationsnummer WA85612910 saknas helt under avsnittet "Miljökvalitetsnormer för vatten". Det finns utpekade åtgärdsbehov gällande fosfor och kväve för vattenförekomsten som behöver beskrivas i planförslaget, samt hur ett genomförande av planförslaget påverkar status, mål och åtgärdsbehov.

För Vänern – Dalbosjön finns ett utpekat åtgärdsbehov som specifikt gäller för dagvatten och kväveutsläpp samt avloppsreningsverk och fosforutsläpp. Kommunen behöver specifikt beskriva planområdesförslagets påverkan på dessa åtgärdsbehov. För Vänern – Värmlandssjön finns motsvarande åtgärdsbehov som inte är beskrivna.

Kommentar

*Kommunen har gjort bedömningen att planförslaget inte **försämrar** eller **äventyrar** möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer för vatten enligt 5 kap. 4 § MB. Vilket framgår i texten under Konsekvenser/Planens konsekvenser/Miljökvalitetsnormer: "Då den fördjupade översiktsplanen inte föreslår ändrad markanvändning eller pekar ut större exploateringsområden bedöms ett genomförande av den fördjupade översiktsplanen inte påverka möjligheten att uppnå gällande miljökvalitetsnormer."*

Bedömningen har förtydligats med ställningstaganden kring hur planförslaget bedöms påverka miljökvalitetsnormer utifrån åtgärdsbehoven.

Planförslaget har kompletterats med vattenförekomsterna WA83991801, WA18472600, och WA85612910 med hänvisning till vattenkartan där exakt dragning av vattenförekomsten framgår.

Åtgärdsbehov och förslag på åtgärder är inte juridiskt bindande. Det är endast åtgärdsprogrammet som är juridiskt bindande. För Vänern – Värmlandssjön finns förslag på "Dagvattenåtgärder" de är tydligt kopplat till "Urban markanvändning" och "transport och infrastruktur" vilket inte bedöms belasta området för Norra Kålland och Kållandsö som är relativt glest befolkat utan större vägnät och bedöms därmed inte vara relevant för planförslaget.

Kommunen har förtydligat underlaget med identifierade områden som är lämpliga för vattenförbättrande åtgärder. Kartan har tidigare endast funnits

under "Hänsyn/Klimatanpassning/Bebyggelse". Texten har även kompletterats med mer information om nytta av våtmarker och hur man kan gå till väga om man vill anlägga en våtmark på sin fastighet.

Mellankommunal samordning

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna intressen

Ändring av översiktsplanen ersätter kommunomfattande översiktsplanen När ändringen av översiktsplan får laga kraft kommer den att ersätta den kommunomfattande översiktsplanen i den del av kommunen som ändringen av översiktsplanen gäller. För området blir det alltså bara den mark- och vattenanvändningskarta som nu tas fram i ändringen av översiktsplan som gäller för norra Kålland och Kållandsö.

Ändringen av översiktsplanen är inte mer detaljerad än vad den kommunomfattande översiktsplanen är för planområdet, utan tvärtom mindre detaljerad. Ett exempel på det är Otterstad samhälle. I den kommunomfattande översiktsplanen avgränsades områden lämpliga för bostäder, handel och vård och omsorg (Bild 1 nedan). I ändringen av översiktsplan som kommunen tagit fram är detaljeringsgraden inte alls lika hög (Bild 2 nedan). För Otterstad har detaljeringen gått förlorad och ersätts med markanvändningen ort.

Det betyder att för vissa delar går tidigare detaljering förlorad. Det finns inget som hindrar kommunen att göra valet att minska detaljeringen, men Länsstyrelsen vill flagga för att det kan innebära att fler utredningar med mera kan komma att behöva göras i efterföljande planering. Att det står att Otterstad och Spiken är de två servicesamhällena som fortsatt bör ha en central roll är ju inte samma sak som att det ska ske en utveckling där. För Otterstad hade till exempel Länsstyrelsen inga invändningar i granskningsyttrandet över den kommunomfattande översiktsplanen, nu när kommunen väljer att släcka ut tidigare planering av orten kan Länsstyrelsen inte utesluta att det som planeras för Otterstad riskerar att bli olämpligt sett till olika värden på platsen. Det är heller inte alls tydligt vad mark- och vattenanvändningen ort innebär. Det finns ingen tydlig vägledning för det i ändringen av översiktsplanen. För Spiken sträcker sig mark- och vattenanvändningen ort dessutom ut i vattenområdet och går där före användningen skärgårdslandskap. Vad innebär det? Länsstyrelsen vill trycka på att en översiktsplan ska utformas så att innebörden av den tydligt framgår (3 kap. 6§ PBL). Länsstyrelsen menar att det brister i delar av detta ändringsförslag.

Länsstyrelsen anser att det kan bli tydligare med vilken karta som visar huvuddragen i mark- och vattenanvändningen. Det kan till exempel göras genom att benämna kartan mark- och vattenanvändningskarta. Kommunen bör också tydligt synliggöra kartan i den digitala översiktsplanen. Som det ser ut nu är kartan benämnd FÖP 5 – Planeringsinriktning - Samråd och placerad sist under rubriken Skärgårdslandskap.

Valet av avgränsning av ändringen av översiktsplan kan förtydligas och då framförallt den avgränsning som kommunen gör av planområdet i Vänern. Det är inte tydligt varför vissa delar av Vänern inte omfattas av ändringen, och varför vissa gör det, när det ändå inte planeras med någon högre detaljeringsgrad i vattenområdet i ändringen av översiktsplan jämfört med den kommunomfattande översiktsplanen.

Kommentar

Den detaljering och beskrivning som finns i den kommunövergripande översiktsplanen kring orterna Spiken och Otterstad som fortfarande är relevant kompletteras i planförslaget. Dock handlar de detaljerade kartor som finns i översiktsplanen mest om förändringar som redan skett och om ett bekräftande av befintlig markanvändning som är reglerat i detaljplaner. Denna detaljeringsgrad bedöms därmed inte relevant.

Kartan med huvuddragen för mark- och vattenanvändning ses över och kompletteras med en tydligare beskrivning och placeras mer framträdande i planhandlingen.

Begreppet ort ändras till begreppet servicesamhälle och förtydligas i beskrivningar av Otterstad och Spiken.

Ett förtydligande kring naturreservatsbildningen och dess konsekvenser läggs in i Skärgårdslandslandskapet.

Totalförsvarshänsyn i samhällsplaneringen

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i sitt yttrande, daterat 2025-02-07, framfört att det i planförslaget inte framgår om eller hur det nationella målet för totalförsvaret respektive för det civila försvaret har beaktats. Kommunen bör komplettera planhandlingarna med sin bedömning i denna fråga. Se MSBs yttrande, daterat 2025-02-07, för att ta del av yttrandet i sin helhet.

Kommentar

En komplettering görs i planhandlingen, kommunen gör bedömningen att dessa mål inte påverkas av planförslaget och förtydligar med skäl i planens hänsynsdel.

Infrastruktur och transporter

Åtgärder på statlig väg

Trafikverket har i sitt yttrande, daterat 2025-02-12, framfört att de statliga vägarna på Kållandsö inte utgör något prioriterat vägnät från Trafikverkets håll, i motsats till vad kommunen har angett i planunderlaget. I dagsläget finns inga ytterligare investeringsåtgärder planerade för vägarna inom området för FÖP:en.

Kommentar

Det är en missuppfattning att kommunens mening är att Trafikverket har en prioritering och särskilda investeringsmedel kopplat till vägarna i området för FÖP:en. Formuleringen i planunderlaget syftar på att kommunen inte är ansvarig väghållare för befintligt vägbestand i FÖP:området. Därmed har kommunen inte någon rådighet över prioritering och investeringar på det aktuella vägnätet.

Formuleringen ses över och förtydligas med en tydligare beskrivning av väghållaransvaret.

Trafikverket har i sitt yttrande även informerat om att de inte planerar att genomföra några förebyggande underhållsåtgärder för att säkerställa framkomligheten under översvämning på berörda statliga vägar. Det är därför viktigt att exploatering intill statlig väg inte försämrar förutsättningarna för vägens avvattnings.

Se Trafikverkets yttrande, daterat 2025-02-12, för att ta del av synpunkterna och informationen i sin helhet.

Kommentar

Trafikverket har i dagsläget ingen plan för förebyggande underhållsåtgärder för att säkerställa framkomligheten vid översvämning. Trafikverket har dock ett ansvar som väghållare och myndighet att utifrån Förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete § 4 "...Om myndigheten förvaltar eller underhåller statlig egendom, ska myndigheten också anpassa den verksamheten till ett förändrat klimat.". Trafikverket jobbar med detta på nationell nivå och i första hand prioriteras riksintressen och prioriterat vägnät. Vid exploatering hanteras alltid avvattnings så det inte ska belasta intilliggande fastigheter.

Inga ändringar görs i planhandlingen.

Kulturmiljövård

Fornlämningar

Då områden för exploatering inte har pekats ut i planförslaget så kan bedömning gällande påverkan på fornlämningsbilden inte göras.

Länsstyrelsen har tidigare påpekat att det kan komma att ställas krav på arkeologisk utredning inom framtida utvecklingsområden. Tillståndsprövningar enligt KML 2 kap. kan även komma att krävas.

Kommentar

När större eller mindre områden ska tas i anspråk för andra ändamål krävs det ett förhandsbesked eller en detaljplaneläggning. Vid förhandsbesked kräver kommunen att tillstånd från länsstyrelsen för ingrepp i fornlämning finns vid eventuell påverkan på fornminnen. Enligt plan- och bygglagen ska ett förhandsbesked föregås av en lämplighetsprövning där natur- och kulturvärden ska tas hänsyn till. Kommunen bedömer att frågan hanteras i kommande skeden.

Gestaltad livsmiljö

I en översiktsplan ska det framgå hur kommunen arbetar med arkitektur- och kulturmiljöfrågor utifrån regeringens proposition om Gestaltad livsmiljö (<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2015/10/sou-201588/>). Kommunen bör förtydliga hur FÖP:en ska beakta den bebyggelsekaraktär och de kulturhistoriska värden som finns på norra Kålland och Kållandsö.

Kommentar

Kommunen har en nyligen antagen arkitekturstrategi (juni 2025). En del i denna är ett uppdaterat och kommuntäckande kunskapsunderlag kring kulturmiljöer och bebyggelsekaraktärsområden. När Föpen sändes på granskning fanns detta underlag inte färdigt. Granskningshandlingen kompletteras med hänvisning till de vägledningar som nu finns framtagna och de karaktärsbeskrivningar som finns för planområdet.

Naturmiljö och områdesskydd

Biotopskyddsområden och naturvårdsavtal

Skogsstyrelsen har i sitt yttrande, daterat 2025-01-15, lyft att de formella områdesskyddsformerna biotopskyddsområden och naturvårdsavtal inte nämns i den fördjupade översiktsplanen. De är viktiga naturområden att ta hänsyn till vid exploatering och annan kommunal planering.

Skogens pärlor ger bra vägledning om var det finns hänsyn att ta i samband med exploatering. Utebliven träff i Skogens pärlor utesluter inte förekomst av odokumenterade värden inklusive hänsynskrävande biotoper. Det är därför viktigt att kommunen gör en inventering som belyser områdenas kvaliteter i samband med att naturområden tas i anspråk.

Kommentar

Planförutsättningarna för naturvärden kompletteras med en beskrivning av områdesskyddsformerna biotopskyddsområden och naturvårdsavtal.

Formuleringen i planens konsekvenser avseende utredningar vid exploatering ses över och förtydligas.

Areella näringar

Det är positivt att planen lyfter vikten av att förutsättningarna för jordbruk inom planområdet inte ska försvåras eller försämrats. Länsstyrelsen vill betona att praxis kring brukningsvärd jordbruksmark gör gällande att jordbruksmark ofta bedöms vara brukningsvärd enligt lagens mening, oavsett hur produktiv den är. För att få bebygga brukningsvärd jordbruksmark måste exploateringen utgöras av ett väsentligt samhällsintresse, och inte vara möjlig genom att annan mark kan tas i anspråk på ett tillfredsställande sätt. Ett flertal domar i Mark- och miljööverdomstolen har slagit fast att enstaka bostäder på jordbruksmark inte bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse och därmed inte är tillåtligt enligt lagstiftningen.

Det framgår inte i planförslaget om jordbruksmark ska tas i anspråk inom planområdet. För att få bebygga brukningsvärd jordbruksmark krävs det

(förutom att exploateringen utgörs av ett väsentligt samhällsintresse) en konkret utredning som visar att behovet inte kan tillgodoses på annan mark än jordbruksmark. Det är i så fall lämpligt att kommunen utreder frågan om jordbruksmark redan i den fördjupade översiktsplanen. Då kan kommunen ta stöd av utredningen i kommande detaljplaner.

Kommentar

Kommunen är medveten om synen på brukningsvärd jordbruksmark och de skäl som behöver påvisas om sådan mark ska bebyggas. Med hänsyn till bland annat detta är kommunens inställning i planförslaget att nya områden för bebyggelse inte pekas ut och att jordbruksmarken ska värnas, därmed finns inga områden att utreda i Föpen. Dock har kommunen ställningstaganden för vilken typ av områden som kan bedömas lämpliga för mindre omfattande bebyggelse, på sådan mark som ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur, som inte riskerar att drabbas av översvämningar eller påverkas av andra riskfaktorer – detta är mark som kan uppfylla de skäl som krävs och kan vara svår att hitta. Kommunen bedömer att det skulle vara ett allt för omfattande arbete att göra en sådan detaljerad utredning för ett så stort område där exploateringstrycket inte är relativt lågt.

Kommunen arbetar dock med planeringsunderlag kring jordbruksmarken som kommer bli ett kommuntäckande kunskapsunderlag till framtida översiktsplan. Ett förtydligande kring byggnation på jordbruksmark tillförs i planens hänsynsdel.

Energi, material och teknisk försörjning

Det är viktigt att i samhällsplaneringen beakta totalförsvarets behov av posttjänster och elektroniska kommunikationstjänster under höjd beredskap, och samhällets beredskap mot allvarliga störningar av elektronisk kommunikation och posttjänster i fred. Post – och telestyrelsen har i sitt yttrande, daterat 2025-02-13, beskrivit detta behov och rekommendationer till kommunen om hur det kan beaktas i planeringen.

Kommentar

Hur kommunen arbetar med dessa frågor anges i svaret på Post- och telestyrelsens yttrande nedan.

Vatten och avlopp

Som nämndes i avgränsningssamrådet är hanteringen av vatten och avlopp en viktig fråga inom planområdet. I samrådshandlingen konstateras att den tillkommande bebyggelsen ska ha möjlighet att koppla på sig på den befintliga infrastrukturen samt att bebyggelseutvecklingen behöver ske i de stråk där tillgång till teknisk försörjning är möjligt.

Kommunen har bara verksamhetsområden för VA i Spiken och Otterstad. I resten av området finns föreningars enskilda nät eller små avloppsanläggningar. Möjligheten att ytterligare belasta avloppsnät och avloppsreningsverk styrs av

kapacitet och miljötillstånd. Lidköpings kommun har tagit fram en vattentjänstplan. I planen betonas att "Vid planerad utbyggnad av den allmänna va-anläggningen krävs en omfattande förvaltningsövergripande samordning. Det är viktigt att vattentjänstplanen samordnas och integreras med övrigt planarbete speciellt översiktsplanen men även vid detaljplanarbetet. Det är också viktigt att det beaktas om nya verksamhetsområden enligt 6 § i LAV ska inrättas."

I FÖP:en anges att vattentjänstplanen ska länkas till FÖP:en när den är antagen. Länsstyrelsen konstaterar dock att vattentjänstplanen redan är antagen. Den bör därmed integreras och användas som ett underlag för planförslaget.

Kommentar

Kommunen har kompletterat planförslaget med information från vattentjänstplanen samt länk till gällande styrdokument under "Förutsättningar/Planeringsförutsättningar/Teknisk service". Då vattentjänstplanen inte var antagen när samrådshandlingen togs fram var det inte möjligt att integrera det underlaget i planförslaget. I planförslaget framgår det nu vilka områden som är identifierade som utredningsområden för verksamhetsområden för VA och som behöver bevakas i senare skeden med detaljplaner och förhandsbesked. Områdena visualiseras även i en karta.

Etappmål för dagvattenhantering

Kommunen bör i samband med framtagandet av det fördjupade planområdesförslaget planera för och peka ut områden lämpliga för rening och fördröjning av dagvatten för att minska belastningen på de redan hårt belastade reningsverken och för att uppfylla miljökvalitetsnormer för vatten. I ett område som Kållandsö ser länsstyrelsen positivt på öppna lösningar för dagvattenhantering samt på lösningar som medför att gröna och blå stråk bibehålls och förstärks. En hållbar dagvattenhantering förebygger uppkomst av dagvatten, renar förorenat dagvatten, främjar urbana ekosystemtjänster och bidrar till anpassning till ett förändrat klimat.

Kommentar

Kommunen har i samband med framtagandet av den fördjupade översiktsplanen redan pekat ut områden som är lämpliga för "Vattenförbättrande åtgärder i större sammanhang", se karta under Hänsyn/Klimatanpassning/Bebyggelse. Kartan har även lagts inte under Konsekvenser/Planeringsförutsättningar/Miljökvalitetsnormer för att tydligare koppla underlaget till rening av dagvatten. Inga ytterligare områden kommer att pekas ut i den fördjupade översiktsplanen.

Markavvattnings

Kommunen har hanterat Länsstyrelsen synpunkter från avgränsningssamrådet gällande markavvattningsföretag på ett tillfredsställande sätt.

Kommentar

Lidköpings kommun noterar kommentaren. Inga förändringar görs i planförslaget.

Miljökonsekvenser

Länsstyrelsen tolkar det som att planförslaget jämförs mot den utveckling som blivit istället för de rekommendationer översiktsplanen (nollalternativet) anger. Att kommunen släpper fram spridd bebyggelse trots rekommendationer om restriktivitet i översiktsplanen är inte samma sak som att det är fritt fram för spridd bebyggelse. Kommunen behöver i så fall problematisera kring varför utvecklingen ser ut så trots översiktsplanens rekommendationer.

Miljökonsekvensbeskrivningen är väldigt vag och går inte in på om det finns risk för betydande miljöpåverkan.

Tillgänglighet i förhållande till en bristande infrastruktur är en viktig fråga som är väldigt osynlig i översiktsplanen och miljökonsekvensbeskrivningen. Länsstyrelsen anser att frågan behöver hanteras i miljökonsekvensbeskrivningen.

Framförallt invänder Länsstyrelsen mot miljökonsekvensbeskrivningens resonemang kring miljöpåverkan och konsekvenser. När det gäller uppföljning av miljökonsekvenser skriver kommunen att uppföljning av planens påverkan ska ske vart fjärde år i samband med planeringsstrategin. På så sätt avser kommunen kontinuerligt följa vilka effekter de genomförda åtgärderna ger på miljön. Kommunen skriver att det först i samband med miljökonsekvensbeskrivningar till kommande detaljplaner går att konstatera vilken betydande miljöpåverkan som kan uppstå och vilka åtgärder som kan behöva genomföras för att undvika eller minimera skadlig miljöpåverkan.

Länsstyrelsen anser att miljökonsekvensbeskrivningens baklängesresonemang kring konsekvenser är olämpligt. Det blir fel att efterhand följa upp och se om det blir betydande miljöpåverkan eller kumulativa effekter. Själva syftet med miljökonsekvensbeskrivningen är att förutse och förhindra betydande miljöpåverkan. Frågor som bör följas upp är:

- Har planen genomförts enligt miljökonsekvensbeskrivningens riktlinjer?
- Bedöms föreslagna åtgärder vara tillräckliga eller finns det behov av ytterligare åtgärder för att begränsa eventuella negativa miljökonsekvenser?
- Kan genomförda åtgärder i planförslaget sammantaget ge kumulativa effekter?

Länsstyrelsen konstaterar att det kommer att bli svårt för Länsstyrelsen att skriva ett granskningsyttrande och stå för det i all efterföljande planering och prövning baserat på att kommunen i efterhand följer upp miljöpåverkan.

Kommentar

Kommunen inser att beskrivningen formulerats på ett sätt som kunnat tolkas olika. Konsekvensbeskrivningen kommer omarbetas till granskningsskedet för tydligare beskriva en sannolik utveckling och dess konsekvenser.

Kommunen anser att det finns ett stort stöd för en hållbar bebyggelseutveckling genom de ställningstaganden som gjorts för varje landskapstyp. För kommunens efterföljande arbete med förhandsbesked och bygglov ger detta ett

större stöd än vad utpekade områden hade gjort. I områden där efterföljande steg oftast är detaljplan hade detta varit en mer logisk struktur, men så är inte fallet på Kållandsö där bebyggelse tillkommer främst genom enstaka hus.

För att tydligare kunna beskriva vad en trolig utveckling i området är och vilka konsekvenser och kumulativa effekter det kan ge har kommunen studerat den utveckling som skett tio år tillbaka i tiden och hur den fortsatt skulle kunna ske utifrån kommunens hänsynstaganden och ställningstaganden. Konsekvensbeskrivningen kommer till granskningsskedet konkretiseras utifrån denna.

Skogsstyrelsen

Bil. 11

Skogsstyrelsen framhåller i sitt yttrande att den fördjupade översiktsplanen för norra Kålland och Kållandsö inte nämner viktiga skyddsformer som biotopskyddsområden och naturvårdsavtal, vilket de anser vara en brist. Dessa områden är viktiga att ta hänsyn till vid exploatering och planering. De rekommenderar att kommunen använder verktyget *Skogens pärlor* som vägledning, men påpekar att avsaknad av träff där inte utesluter förekomst av skyddsvärda naturvärden. Därför bör kommunen genomföra inventeringar för att identifiera och beakta områdenas ekologiska kvaliteter innan mark tas i anspråk

Kommentar

Planen kompletteras med information om biotopskyddsområden och naturvårdsområden.

Statens geotekniska institut (SGI)

Bil. 12

Statens geotekniska institut (SGI) rekommenderar att man redovisar de geologiska och geotekniska förutsättningarna. Gärna i karta och lämpligen under rubriken Planeringsförutsättningar, så det går att se hur geologin ser ut i området. Viktigt är också att redovisa om och var det finns förutsättningar för kvicklera i området.

Aktsamhetsområden för ras, skred och erosion har redovisats i plankartan, vilket är bra. SGI anser att kartan med fördel kan kompletteras med mer detaljerat underlag för särskilt utsatta områden där det redan genomförts geotekniska stabilitetsutredningar. Där det finns geotekniska utredningar bör resultatet från dessa även inarbetas i planen (planerad markanvändning, kommunala strategier mm). SGI rekommenderar även kommunen att i kartan peka ut områden där det finns ett stort behov av utredningar.

Kommunen har gjort bedömningen att konsekvenserna av skred och erosion är små, då de inte bedöms drabba några större områden eller samhällsviktiga funktioner. SGI rekommenderar att denna bedömning motiveras och att man gärna presenterar det underlag som ligger till grund för denna bedömning, till exempel om det har gjorts någon särskild utredning av möjlig skredutbredning. Särskilt viktigt är detta vid förekomst av kvicklera. Notera att SGU:s aktsamhetskarta inte redovisar möjlig skredutbredning. Kommunen redovisar en

syn på hur riskerna för de geotekniska säkerhetsfrågorna kan minska. Man har för avsikt att visa aktsamhet i områden där det finns förutsättningar för ras, skred och erosion att inträffa. SGI rekommenderar att denna strategi förtydligas ytterligare, så att det blir tydligt hur kommunen har för avsikt att fånga upp frågan om geotekniska risker i det fortsatta planarbetet samt vid framtida lovärenden. Avsikten med detta är att skapa goda rutiner för att förmedla de geotekniska säkerhetsfrågorna från översiktsplan till bygglov. Notera även att SGU:s aktsamhetskarta är ett översiktligt underlag och geotekniskt relaterade risker kan förekomma även på ställen som SGU inte har identifierat.

SGI rekommenderar att i de fall där det finns fördjupad kunskap om ett riskområde i befintliga geotekniska stabilitetsutredningar eller redan genomförda åtgärder kan dessa översiktligt beskrivas i den fördjupade översiktsplanen samt utgöra underlag till kommunens ställningstagande. Detta gäller även för områden som placerats i branta slänter eller som angränsar eroderande vattendrag. Exempel på mer detaljerat underlag är MSB:s översiktliga stabilitetskarteringar av kommunen eller geotekniska utredningar som kommunen själva har genomfört.

Kommentar

Kommunen har kompletterat underlaget med ett nytt stycke under "Förutsättningar/Planeringsförutsättningar" angående Geoteknik. Där framgår förutsättningar vad gäller jordart och förutsättningar för kvicklera. Texten kompletteras med en karta som visar jordartskartan och tidigare genomförda geotekniska utredningar.

Då den fördjupade översiktsplanen inte pekar ut några specifika områden för bebyggelse pekas inte heller ut några specifika områden där det finns ett större behov av utredningar. Istället har kommunens "syn på risken" under "Hänsyn/Klimatanpassning/Ras, skred och erosion" kompletterats med att en bedömning ska göras i samband med markarbeten eller förändringar i mark och att särskild aktsamhet ska tas i de områden som framgår i karteringen. Texten har även kompletterats med mer information om kartunderlaget och med länk till vägledningen.

MSBs översiktliga karteringar av kommuner täcker inte Kållandsö.

Trafikverket

Bil. 13

Trafikverket påpekar att de statliga vägarna på Kållandsö inte är prioriterade i deras planering och att tidigare förbättringar skett på kommunens initiativ. De vill begränsa antalet väganslutningar och föreslår att enskilda fastigheter delar utfarter. De planerar inga förebyggande underhållsåtgärder för att säkerställa framkomlighet vid översvämningar på statliga vägar och betonar att ny bebyggelse inte får försämra förutsättningar för vägens avvattning. I kommande planskeden kommer de att bevaka frågor som rasrisk, dagvatten, buller och trafikalstring.

Kommentar

Det är en missuppfattning att kommunens mening är att Trafikverket har en prioritering och särskilda investeringsmedel kopplad till vägarna i området för FÖP:en. Formuleringen i planunderlaget syftar på att kommunen inte är ansvarig väghållare för befintligt vägbestand i FÖP:området. Därmed har kommunen inte har någon rådighet över prioritering och investeringar på det aktuella vägnätet.

Formuleringen ses över och förtydligas med en tydligare beskrivning

Kommunen har i dialog med Trafikverket uppfattat det som att Trafikverket i dagsläget inte har någon plan för förebyggande underhållsåtgärder för att säkerställa framkomligheten vid översvämning på berörda vägar men att Trafikverket jobbar med detta på nationell nivå och i första hand prioriteras riksintressen och prioriterat vägnät. Trafikverket har dock ett ansvar som väghållare och myndighet att utifrån Förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete § 4 ”...Om myndigheten förvaltar eller underhåller statlig egendom, ska myndigheten också anpassa den verksamheten till ett förändrat klimat”. Vid exploatering hanteras alltid avvattnings så det inte ska belasta intilliggande fastigheter. Detta bevakas i detaljplan och bygglov.

Kommunens ställningstagande om väghållares ansvar kvarstår. Inga ändringar görs i planhandlingen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Bil. 16

MSB är positiv till Lidköpings kommuns arbete med att ta fram ett planeringsdokument för höjd beredskap och översyn av krisledningsplanen, inklusive trygghetspunkter. De betonar vikten av att beakta totalförsvarets civila intressen i samhällsplaneringen och att nationella mål för totalförsvaret och civilt försvar bör integreras i översiktsplanen. MSB efterlyser tydlighet kring hur dessa mål samt kommunens risk- och sårbarhetsanalys har påverkat planförslaget. De hänvisar även till sitt planeringsunderlag och arbete med riksintressen för totalförsvarets anläggningar.

Kommentar

En ökad tydlighet tillförs i planens hänsynsdel (ser svar på Länsstyrelsens yttrande).

Post- och telestyrelsen (PTS)

Bil. 17

Post- och telestyrelsen (PTS) betonar vikten av att beakta IT-infrastruktur i samhällsplaneringen, då den är avgörande för samhällsfunktioner, näringsliv och krisberedskap. De uppmanar kommunen att ha koll på ledningsägare och använda verktyget Ledningskollen. PTS lyfter även att vissa teleanläggningar är av riksintresse och att vindkraftverk kan störa radiosignaler, varför samråd med radiolänkoperatörer rekommenderas vid planering av sådana anläggningar.

Kommentar

Information om och rutiner hur ledningskollen.se ska användas i detaljplane- och bygglovsprocesser finns i kommunen. Bedömningen är att det inte behöver beskrivas i den fördjupade översiktsplanen.

Inga vindkraftverk kommer att anläggas inom planområdet då riksintresset för totalförsvar inte medger det.

Statens fastighetsverk (SFV)

Bil. 18

Statens fastighetsverk (SFV) ser positivt på att planen värnar det öppna jordbrukslandskapet och stödjer att ny bebyggelse på jordbruksmark undviks. De motsätter sig utveckling av Lövhörnet med badplats och vandringsleder då det påverkar arrendeområdet negativt. SFV anser att både stora solparker och vindkraftverk kan störa kulturmiljön och bör beaktas. De efterlyser tydlighet kring att Läckö slott och Kungsgården utgör ett statligt byggnadsminne (SBM) och informerar om en föreslagen utökning av detta skydd.

Kommentar

Det föreslagna rekreationsområdet kring Lövhörnet är borttaget ur planförslaget.

Kommunen delar åsikten om att det på Kållandsö inte är lämpligt med större solcellsanläggningar. En framtida utbyggnad av vindkraft påverkar den riksintressanta kulturmiljön och kommunen anser att ingen utbyggnad bör ske på Kållandsö, vilket kompletterats i planhandlingen. Små solcellsanläggningar på byggnader inom kulturmiljöer ska hanteras med bygglov för att undvika negativ påverkan på kulturmiljöer och landskapsbild. Små solcellsanläggningar är generellt en hållbarhetsfråga och utförandet är oftast reversibelt vilket gör att de oftast är väl lämpade för sitt ändamål.

LIMTAB

Bil. 19

Limtab lyfter fram att VA-systemet i Spiken och Lidköping är hårt belastat och att kapaciteten behöver säkerställas innan ny bebyggelse medges. De påpekar att vattentjänstplanen redan antogs i november 2024, inte under hösten som anges i planen. Dessutom föreslår de en justering av formuleringen kring vattenförsörjningen.

Kommentar

Information kring begränsningar i kapacitet i det befintliga VA-systemet och att möjligheten till VA-anslutning behöver säkerställas innan ny bebyggelse kan medges har förtydligats i planhandlingen under Förutsättningar/Planeringsförutsättningar/Teknisk service.

Information om vattentjänstplanens antagande har uppdaterats och kompletterats med en länk till vattentjänstplanen på kommunens hemsida.

Formulering kring den befintliga vattenförsörjningen har ändrats enligt önskemål under Konsekvenser/Planens konsekvenser/Teknisk försörjning.

Försvarsmakten

Bil. 21

Försvarsmakten avstår i detta fall från att yttra sig gällande översiktsplanen.

Lantmäteriet Bil. 22

Lantmäteriet lämnar inga synpunkter

Luftfartsverket Bil. 23

LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot den fördjupade översiktsplanen.

Sjöfartsverket Bil. 24

Sjöfartsverket har inget att erinra på planförslaget.

Svenska kraftnät Bil. 25

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende. Vi har i dagsläget inga anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella området och har därför inga synpunkter på rubricerad remiss.

Vänersamarbetet Bil. 9

Vänersamarbetet efterlyser en tydligare beskrivning av naturvärden kopplade till strandzoner och Vänerns ekosystem. De vill se förbättrade möjligheter för elbilsladdning och cykelinfrastruktur. De saknar en analys av sportfiskets betydelse för besöksnäringen och anser att yrkesfiskets roll bör lyftas fram tydligare, både ur kulturellt, ekonomiskt och turismrelaterat perspektiv. De betonar vikten av att tillgängliggöra området på ett hållbart sätt där utökad båttrafik skulle kunna avlasta vägar och befintlig kollektivtrafik.

Kommentar

Planen kompletteras med information om sportfiske under Planeringsförutsättningar och Besöksmål och besöksnäringens företag i planförslaget. I övrigt så ser vi inte att vi kan göra något ställningstagande specifikt kring sportfiske, men att det är en av flera besöksnäringsgrenar som Destination Läckö Kinnekulle och kommunen stödjer utvecklingen av.

Planen kompletteras med information om Yrkesfiskets värden under Planeringsförutsättningar, Areella näringar och Fiske. Angående att yrkesfiskets potential och framtida roll bör beskrivas tydligare så anses det inte vara i planens uppdrag att utveckla detta mer än det ställningstagande som redan är gjort.

Båttrafik till och från Kållandsö är något som testats under årens lopp. Det är inte något som kommunen valt att satsa på just nu och är därav inte med i planförslaget. Alla utvecklingsinitiativ följs dock av det kommunala bolaget Destination Läckö-Kinnekulle AB som arbetar med att stärka besöksnäringen och marknadsföra destinationen utbud för att locka fler besökare till området.

Vänersamarbetet lyfter fram behovet av att inte bara stärka laddinfrastruktur för bilar utan även för alternativa fordon och transportslag såsom elcyklar och elbåtar.

Kommentar:

Kommunen tackar för den inkomna synpunkten och tar med det i arbetet framåt med laddinfrastrukturfrågor.

Lidköpings Fågelklubb och Naturskyddsföreningen

Bil. 10

Lidköpings Fågelklubb och Naturskyddsföreningen motsätter sig starkt en ny vandringsled i Lövhörnet, som de beskriver som ett av de sista orörda områdena på Kållandsö. De framhåller att området hyser Vänerns tätaste bestånd av fiskgjuse, en skyddad och störningskänslig art, samt andra fåglar som trana och rördrom. De anser att fler leder inte behövs och att befintliga bör underhållas istället. De betonar vikten av att bevara biologisk mångfald och att följa planens skrivningar om skydd av känslig natur.

Kommentar

Det föreslagna rekreatiomsområdet kring Lövhörnet är borttaget ur planförslaget.

Västra Kållandsö VA EK förening

Bil. 14

Föreningen har inkommit med flertalet synpunkter, inspel och förslag kring den fördjupade översiktsplanen.

De inspel som kommunen bedömer är synpunkter på planförslaget bemöts nedan. Utöver dessa innehåller yttrandet även värdefulla inspel, dessa visioner och önskemål tackar vi för och tar med oss i framtida arbete.

Grönska: Västra sidan av Kållandsö är en av Vänerlandskapens mest orörda och därmed en ovärderlig tillgång för miljön men även för framtida turism.

Lövskogens återkomst: Stöd lövskogens återkomst för mångfald och hållbarhet.

Betesdrift: Främja betesdrift på naturbetesmarker och småskaligt skogsbruk.

Båttömningsstation: Anlägg båttömningsstation inom Tranebergs Skärgård, förslag Skeppstadviken, finns VA.

Badplatser: Ordna badplatser med tillgänglighet för bil, tex norra delen av ön, tex på Naven, Skaven, Nore, Trelle, Spiken, Läckö.

Kommentar:

Gällande badplatser finns i planeringen framåt att kommunen ska prioritera och fokusera på befintliga badplatser i kommunen för att få dem att fungera fullt ut. Till hösten 2025 planeras en workshop för att se vilka badplatsers som ska prioriteras och om ev några av föreslagna platser kan bli aktuella att peka ut som badmöjligheter. 2025 finns beslut på att kommunen ska göra vissa prioriteringar för baden vilket innebär att vi vidtar ett antal kvalitetshöjande insatser. Det finns bad på Kållandsö som fungerar utmärkt utan kommunens

inblandning. Allemansrätten medger bad på de flesta platser i naturen utan att kommunen är inblandad

Byggnation

Gymnastikhall: Skolans gymnastikhall måste ersättas med ny och betydligt större hall så fler idrottsföreningar kan bildas och bedriva vinteraktivitet.

Byggrestriktioner: Ta bort byggrestriktioner inom ianspråktaga områden eller områden med särskild plan.

Kommentar:

De detaljplaner och andra kommunala bestämmelser som finns bör betraktas som att de ger en möjlighet att bebygga mark som annars inte får bebyggas, inte att de är "restriktioner". Plan- och bygglagen ger många möjligheter men handlar mycket om hänsyn till befintliga värden och hur vi ska lämna över en hållbar livsmiljö till kommande generationer.

I samband med en motion (C) (KS 2022/508) kring fullmättshall i Otterstad gjordes en översyn kring bokningstrycket för landsbygdens idrottshallar. Motionen avslogs då efterfrågan och intresset från invånare i området bedömdes vara allt för låg.

Bygglov: Underlätta att få bygglov så människor som inte vill bo i "radhusområde" kan hitta sin plats på Kållandsö.

Kommentar:

Både översiktsplanen och den fördjupade översiktsplanen redovisar att ett boende på Kållandsö ska erbjuda alternativt boende till de som inte vill bo i staden. Det kan innebära större tomter än i staden och att hänsyn ska tas till platsens förutsättningar. FÖP:en tydliggör inom vilka områden som det är möjligt att hitta alternativ till "radhusområde".

Förhindra byggnation av orörda områden, tex sjönära västra sidan mot Tranebergs Skärgård.

Kommentar:

I planförslaget ska dessa områden inte exploateras.

Förtätning: Underlätta förtätning av perifera befintliga bostadsområden, tex Naven, Skaven, Trelle, Hörviken, Entorpsvägen, osv.

Kommentar:

Det finns goda förtätningsmöjligheter inom nuvarande planlagda områden. Flera av fritidshusområdena har fått utökade byggrätter de senaste åren. En större utökning av bostadsområden kräver utökad infrastruktur vilket kommer att belasta de som bor åretrunt idag. De perifera områdena är bäst lämpade för fortsatt fritidshusanvändning eftersom det saknas grundläggande service inom nära avstånd, även om åretruntboende är fullt möjligt.

Konvertering: Förenkla konvertering av ”fritidshus” så de blir för permanent boende.

Kommentar:

Kommunen har på senare år gjort förändringar i flera äldre planer för fritidshusområden för att ge ökad byggrätt och därmed möjlighet till standardhöjning. Inom planområdet gäller det områdena kring Naven/Skaven och Öbovik. Kommunen följer löpande upp aktualiteten i äldre planer för att identifiera var ändringar behövs. Detta behov värderas sedan via kommunens planprioritering jämt mot andra planer inom kommunen.

Kommunikationer

Kollektiva transporter: Genomtänkta och förbättrade kollektiva transporter mellan väderstrecken på ön som främjar boende och kontakter. Avropsstyrd trafik kan vara en lösning.

och

Busstidtabeller: Busstidtabeller måste anpassas för resor till Göteborg, Trollhättan, Skövde.

och

Hållplatser och busskurer: Hållplatser och busskurer är viktiga för säkerheten. Tex Korsvägen stannar bussar från Lidköping vid Ödekyrkan, en lång och farlig promenad efter hårt trafikerad väg. Gör en breddning och ett nytt stopp vid korsvägen. Busskur bör finnas vid Korsvägen från Kållandsö.

Kommentar:

Gällande önskemål om en förbättrad kollektivtrafik samt säkerhet kring hållplatser har kommunen en löpande dialog gällande kollektivtrafikfrågor med Västtrafik och regionen. Kommunens uppfattning är att Nätrafiken som är en anropsstyrd trafik kompletterar den ordinarie trafiken på ett bra sätt på de tider som bussen inte kör och att den också är tillgänglig för många i området. Kommunen har i planeringsunderlaget pekat ut Otterstad som en möjlig framtida mobilitetshub. I kommunens mening finns det därmed potential i framtiden för att utveckla Otterstad som en centralort för kollektivtrafik och hållbar mobilitet i området. Kommunen tackar för de inkomna förslagen.

Väg 2578: Väg 2578 (Lidköping till Läckö) ”livlinan” måste utredas och få förstärkt trafiksäkerhet, inte bara ny beläggning.

och

Bron vid Ullersund: Bron vid Ullersund är byggd för en annan tid när trafiken bestod av färre och mindre fordon och knappast någon turisttrafik. Lösningen är oacceptabel i många avseenden och innan allvarliga olyckor inträffar så måste kommunen driva frågan om ny bro vid Ullersund.

Kommentar:

Gällande synpunkter kring vägnätet i området så är Trafikverket ansvarig väghållare för vägnätet i planområdet. Kommunen har därmed ingen rådighet gällande eventuella behov av prioriteringar och investeringar.

Cykelleder: Väg 2582 (Granviksvägen) Traneberg-Nore-Hörviken har flera cykelleder/Kållandsöleden som måste få förbättrad säkerhet och i vissa lägen en egen cykelbana. tex kurvan vid f.d. Eke skola.

Kommentar:

Kommunen har ett pågående arbete kring cykelleder på landsbygd med specifikt fokus på sträckan Läckö Slott/Spiken samt Lidköping. Målsättningen är att erbjuda boende och besökare förbättrade möjligheter till cykling mellan målpunkterna i området samt i förlängningen även till Lidköping.

Vinterväghållning: Vinterväghållning är en mycket viktig fråga för att boende, skolbussar, hemtjänst, räddningstjänst osv. skall fungera i alla väder. Trafikverkets väderstation sitter i Tolsjö som alltför ofta visar på annat väder än på Kållandsö. Kommunen måste aktivt påverka Trafikverket i trafiksäkerhetsfrågorna och ÅDT håller höga måtvärden.

Kommentar:

Gällande frågor och önskemål kring vinterväghållning är det en driftfråga som hanteras av ansvarig väghållare som är Trafikverket. Kommunen har en löpande dialog med Trafikverket kring ev. synpunkter och identifierade behov av åtgärder.

Besöksnäring

Satsningar: Satsningar som medför att besökare vill stanna någon dag extra, måste kombineras med komplementärt utbud. **Skärgårdsturer:** Medverka till återstart av skärgårdsturer. **Samordning:** Ta tillvara skärgården på Kållandsö men även samarbete med Lurö, Eskilsäters och Milleviks skärgård via båtturer, vandring, cykling osv. **Båttrafik:** Tabellstyrd båttrafik mellan Läckö-Lurö, Brommö. **Aktiviteter:** Samordning av olika aktiviteter, tex buss mellan Victoria huset- Läckö Golf. **Boende:** Boende för besökare saknas i princip vilket försvårar en hållbar utveckling och som skulle skapa arbetsplatser. **Turismekonomi:** De flesta glömmar bort att Kållandsö redan idag har ”massturism” utan att återgälda intrång och slitage. Jämförelser med mer kända platser stödjer vår åsikt.

Kommentar:

Det kommunala bolaget Destination Läckö-Kinneulle AB arbetar med att stärka besöksnäringen och marknadsföra destinationens utbud för att locka fler besökare till området. Detta görs genom att visa upp upplevelser inom natur, kultur, mat och evenemang. Flera av destinationens starka reseanledningar finns på Kållandsö och bolaget jobbar löpande för att identifiera finansieringsmöjligheter för att utveckla området.

Övrigt

Första kommentaren blir att det heter FÖP för Kållandsö men norra Kålland är också medtagen, till vilken nytta?

Kommentar: Syftet med att ta med även en kort remsa av norra Kålland är att få med kustmiljön även på Kålland eftersom det är samma landskapskaraktär som kustlinjen på Kållandsö med liknande planeringsförutsättningar. Planhandlingen ses över så att rätt titel råder överallt.

Vi saknar positivt anslag i flertalet frågor och föreningens medlemmar vill inte uppleva att slutmålet blir ett enda stort reservat av Kållandsö.

Kommentar:

Föpen är ett sätt att tydliggöra den politiska viljeriktningen för området för allmänhet och intressenter, men annat viktigt syfte med översiktliga planer är att de är ett instrument för kommunen att visa staten (via Länsstyrelsen) hur statliga intressen (som riksintressen) tas omhand. Därför kan mycket av planens innehåll uppfattas som "stoppande". Syftet är istället tvärtom att beskriva hur saker ska kunna utvecklas trots (med hänsyn till) de värden som finns.

Viljeriktningen är att fortsätta att utveckla planområdet, men planen visar hur kommunen ska tänka kring byggnation för att kunna bevara den unika miljön och utveckla de fantastiska värden som finns där. Det är många intressen som ska få utrymme i området som alla är viktiga. Den unika skärgårdsmiljön, grönområden för rekreation och friluftsliv, jordbruk, yrkesfiske och besöksnäring för att nämna några.

Invallning: Invallningarna på Kållandsö bör omgående bli en samhällelig uppgift, alltså bör Lidköpings kommun engagera sig.

Kommentar

Ett invallningsföretag (även kallat markavvattningsföretag och i fortsättningen kallat "företaget") är en juridisk förrättning. Företaget består av en samfällighet (delägare) som äger en anläggning. Företaget har därmed ett ansvar att sköta och underhålla anläggningen så att den uppfyller sin funktion i enlighet med förrättningen. Arbetet och kostnaderna för detta är företagets ansvar. Det är därmed inte en fråga om "intresse" eller "resurser".

Kommunen har därmed ingen juridisk rättighet eller möjlighet att gå in och göra åtgärder på anläggningen eftersom den ägs av företaget. Bedömer företaget att anläggningen inte längre är av intresse för delägarna så kan företaget omprövas eller upphävas. Det är en juridisk process och måste initieras av företaget själva. Kommunen bistår gärna med kompetens inom de områden vi har rådighet men hänvisar i första hand till Länsstyrelsen som är ansvarig myndighet för markavvattning [Markavvattning](#) | [Länsstyrelsen Västra Götaland](#).

I samrådshandlingen för FÖPen fanns information om invallning- och markavvattningsföretag under Hänsyn/Klimatanpassning/Invallning- och markavvattningsföretag. Där framgår det tydligt att "Invallning- och markavvattningsföretag har ett ansvar att underhålla och drifta sina anläggningar". Där finns även en länk med mer information till de som är

delägare i ett markavvattningsföretag Markavvattningsföretag . Ingen ändring görs i planförslaget.

TEKNISK SERVICE

citat från Förutsättningar: "Vatten och avlopp"

Det är bara kring Otterstad och Spiken som kommunen har verksamhetsområde för Vatten och avlopp (VA). Inom verksamhetsområde ansvarar huvudmannen för att tillgodose behovet av VA-tjänster för bostadsfastigheter. Utanför verksamhetsområden kan möjlighet till....."

Föreningens kommentar

Vår förening har länge påtalat det rådande tankefelet om verksamhetsområde gällande VA. Det är sant att begreppet finns och tillämpas olika inom Sveriges kommuner. Lidköping har uppmuntrat och därmed bidragit till att över 110 föreningar har bildats för att förse landsbygden med VA, alltså är det inte seriöst fortsätta att "svänga sig " med verksamhetsområde. Vi som bor utanför stadskärnan är också kommuninnevånare och betalar lika skatt, alltså har vi lika rätt till infrastruktur! Felaktiga beslut och felaktiga investeringar på andra håll inom kommunen skall inte drabba de boende på Kållandsö eller våra verksamheters utveckling.

Bemötande från LIMTAB:

VA-huvudmannen ska följa Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och har krav på sig att tillgodose behovet av VA-tjänster för fastigheter inom verksamhetsområdet (VO). Denna verksamhet finansieras via avgifter och är alltså inte skattefinansierad.

Fastigheterna inom VO har inte något val utan måste ansluta sin fastighet till det allmänna ledningsnätet och betalar för detta enligt gällande VA-taxa. Utanför VO kan det i flera fall vara möjligt att ha enskilda avlopp eller enskild vattentäkt. Om kapacitet finns i den allmänna VA-anläggningen och om det inte innebär några extra kostnader för VA-kollektivet, kan VA-huvudmannen via avtal möjliggöra anslutning för fastigheter även utanför VO. Inom Lidköpings kommun har man historiskt varit väldigt generös med att godkänna anslutningar utanför VO. I dagsläget finns dock en kapacitetsbrist i den allmänna spillvattenanläggningen.

VA Vattenverket på Läckö förser Läckö Slott, Spiken och Otterstad samt hela Västra Kållandsö och del av Spårön med dricksvatten. **Avlopp** Reningsverket i Spiken tar emot avloppsvatten från samma område. **Östra Kållandsö** Hela Östra Kållandsö är ansluten till Lidköpings avlopp- och vattenverk via Föreningen Kallnet med vatten, avlopp, fiber. **Texten i FÖP ger upphov till fel slutsatser** Tekniska förutsättningar att bo inom Spiken, Otterstad och inom hela Västra Kållandsö är mycket goda. VKVA har dimensionerat VA - och Fiber system för 1,000 fastigheter utan nya tekniska åtgärder.

och

Kapacitetsbrist Problemet med ovidkommande vatten till reningsverket i Spiken borde i Kållandsös fall vara lätt att identifiera och åtgärda. LTA- system har genom sin konstruktion med täta slangsystem inte möjlighet att tillföra ovidkommande vatten. Bygga ut reningsverken i Spiken eller för den delen i Lidköping för att ta emot stora regnmängder är varken tekniskt eller ekonomiskt försvarbart. Regnvatten skall lösas på annat sätt, eller hur? Då finns ingen kapacitetsbrist, eller hur?

Bemötande från LIMTAB:

I dagsläget finns en kapacitetsbrist i den allmänna spillvattenanläggningen då den minst sagt är hårt belastad. Detta kan inte ses som goda tekniska förutsättningar och därmed kan önskemål om fler anslutningar inte tillgodoses i dagsläget.

Precis som påtalats så är ovidkommande vatten inte något som sker längs tryckledningar utan skulle kunna härledas från felanslutningar av t ex takavvattning eller dräneringar. (Vid mätning av flöde från en förenings LTA-system till spillvattenservisen konstaterades att flödet var väldigt mycket högre vid regnväder än vid torrperiod.) Detta behöver utredas och säkerställas av respektive förening då det till en servis för spillvatten endast får avledas just spillvatten. Det får absolut inte avledas något dagvatten över huvud taget till spillvattenservisen.

Det är ju väldigt bra att er förening inte har kapacitetsbrist men det innebär inte att samma förutsättningar gäller för det allmänna ledningsnätet.

Kapacitetsbrist finns i det allmänna spillvattennätet fram till reningsverket i Spiken. Det ledningsnätet går ibland fullt och orsakar vissa problem med marköversvämning varför fler fastigheter i dagsläget inte kan anslutas, varken inom eller utanför VO.

Problem med dricksvatten Vattenverket på Läckö måste få längre intagsledning, nuvarande är för kort, ligger nära Läckö slott och alldeles för grunt och ger högre vattentemperatur. Insjövatten har hög humushalt, därmed luktar och smakar vattnet. Utbyggd kolfilterkapacitet är också ett sätt. Därtill behövs redundans ifall utsläpp sker, förslagsvis en ytterligare intagsledning långt ut mot nordväst. Västra - och centrala Kållandsö har idag ingen kapacitetsbrist inom VA, behöver därför inte invänta ett nytt reningsverk i Lidköping, alltså inga byggestrictioner.

Bemötande från LIMTAB:

Tack för synpunkterna på vattenförsörjningen. Provtagning görs kontinuerligt på vattnet som levereras från Läckö vattenverk och det är tjänligt och godkänt som livsmedel. VA-huvudmannen uppfyller Livsmedelsverkets föreskrifter och krav på dricksvattenkvalitet. Att vatten kan smaka olika och variera i temperatur är sant och beror lite på om det är en grundvattentäkt eller ytvattentäkt.

Gällande det allmänna vattenledningsnätet från Läckö vattenverk så finns inte någon kapacitetsbrist i dagsläget.

Det är bra att er förenings ledningsnät inte har någon kapacitetsbrist men

eftersom den allmänna spillvattenanläggningen har kapacitetsbrist så kan i dagsläget inte fler fastigheter anslutas, se bemötande ovan.

Kållandsöföreningen

Bil. 15

Kållandsöföreningen vill se fortsatt vård och utveckling av befintliga vandringsleder samt utbyggnad av badplatser, särskilt vid Läckö Slott. De förespråkar en förstärkning av Otterstad som centralort med utökad samhällsservice och idrottsanläggningar. De efterlyser förbättrad kollektivtrafik, trafiksäkerhet på väg 2578 och 2583 och bron över Ullersund, samt bättre vinterväghållning. Föreningen vill se en hållbar och småskalig utveckling av besöksnäringen och tydlighet kring LIS-områden. De ser Kållandsö som en viktig plats för både boende och turism, med stor framtida potential.

Kommentar

Planförslaget uttrycker i mångt och mycket samma viljeriktning som yttrandet, kommunen noterar synpunkterna och tar med dem i fortsatt arbete.

Gällande badplatser finns i planeringen framåt att kommunen ska prioritera och fokusera på befintliga badplatser i kommunen för att få dem att fungera fullt ut. Till hösten 2025 planeras en workshop för att se vilka badplatsers som ska prioriteras och om ev några av föreslagna platser kan bli aktuella att peka ut som badmöjligheter. 2025 finns beslut på att kommunen ska göra vissa prioriteringar för baden vilket innebär att vi vidtar ett antal kvalitetshöjande insatser. Det finns bad på Kållandsö som fungerar utmärkt utan kommunens inblandning. Allemansrätten medger bad på de flesta platser i naturen utan att kommunen är inblandad

Gällande befintliga vandringsleder så ska kommunen prioritera och fokusera på befintliga vandringsleder för att få dem att fungera fullt ut. Till hösten planeras en workshop för att se vilka vandringsleder som ska prioriteras. Då ska vi se över vilken led som ev kan vara öppen året runt, WC m.m. Om det blir en åretrunt led på Kållandsö så kan Kållandsö även marknadsföras som en destination för vintervandringar, särskilt om leden är tillräckligt bra underhållna för att besökas året om. Det finns ett årshjul som kommunen jobbar efter för att vårda och utveckla befintliga leder för tillgänglighet och service. Det jobbas löpande med detta uppdrag. I år har biosfärleden och pilgrimsleden prioriterats.

Kållandsöföreningen hänvisar till att förstudie för cykelväg mellan Läckö Slott/Spiken och Lidköping har överlämnats till Lidköpings kommun, och det finns en önskan att se resultat av de genomförda arbetena. Vinterväghållningen behöver förbättras för att möta satsningar på utbyggd samhällsservice. Väg 2578 är undermålig och behöver åtgärdas, särskilt genom breddning och extra breda omkörningssträckor. Väg 2583 behöver anpassas för den trafik som belastar vägen sommartid. Kollektivtrafiken bör utökas under kvällstid och helger, och fler satsningar inom närtrafik eller anropsstyrd trafik är önskvärda.

Kommentar:

Gällande frågan kring förstudien cykelväg mellan Läckö Slott/Spiken och Lidköping så pågår arbetet fortfarande och rör sig framåt. Arbetet sker i samverkan med berörda markägare, Trafikverket och Länsstyrelsen där exempelvis frågor kring markavtal och lösningar diskuteras. Nyttjanderättsavtal har upprättats för vissa delsträckor av leden och när dessa är signerade och skyltar satts upp kommer allmänheten att uppmanas cykla på sträckan.

Gällande frågor om vägnätet samt vinterväghållning är Trafikverket ansvarig väghållare för de vägar som nämns i yttrandet. Kommunen har därmed ingen rådighet över investeringar och prioriteringar av underhåll.

Gällande frågan om kollektivtrafik har kommunen en löpande dialog med Västtrafik och regionen kring hur vi framöver kan förbättra kollektivtrafiken ytterligare både för boende på landsbygden och i tätorten. Närtrafiken som nämns i yttrandet är en anropsstyrd trafik som i dagsläget fungerar mycket väl och kompletterar den ordinarie trafiken på ett bra sätt. Den är också tillgänglig för många i det berörda området. Kommunen har i planeringsunderlaget pekat ut Otterstad som en potentiell framtida mobilitetshub och centralort för kollektivtrafik och hållbar mobilitet i området.

Carl-Fredrik Svederberg

Bil. 2

Yttrandet från Läckö Kungsgård uttrycker i huvudsak ett stöd för översiktsplanens inriktning men betonar vikten av att långsiktigt skydda jordbrukets förutsättningar. Man framhåller behovet av att förstärka Otterstad med bland annat permanent förskola, seniorboende och förbättrad service. Det uppmanas samtidigt att man förstärker de offentliga badplatser och tidigare upplåtna områden för att utveckla bad eller rekreation i området. Det finns även en tydlig uppmaning att förbättra kollektivtrafiken och vägnätet, särskilt kvällstid och helger samt med hänsyn till barn och ungdomar

”Dimensioneringen av Kållandsövägen, väg 2578, från Lidköping till Läckö är väl anpassad för trafikflödet vintertid, dock bör vägens status ses över då både bärlager och ytskikt är starkt nedslitet. Sommartid är trafikflödet tidvis ett problem och det finns flera sträckor där det föreligger risk för olyckor. Bl a avfarten mot Nore/Granvik i Otterstad. Spikevägen (väg 2583 från avfarten vid Ekebo till Spiken) bör ytterligare anpassas bitvis för den trafik som belastar vägen sommartid. Uddebergsvägen (väg 2631, från avfart vid Siggsten mot Odensvik/Uddeberg) bör också bitvis anpassas för den trafik som uppstår sommartid. I övrigt bör delar av vägen anpassas bättre för vinterväghållning, samt hela sträckan bör överses avseende bärlager och slitskikt”. En stark invändning lämnas mot planförslaget att utveckla rekreationsområde vid Lövhörnet, då detta strider mot gällande arrendeavtal och hotar den befintliga jordbruksverksamheten. Föreslår att det ges möjligheter att utöka servicen med en lokal restaurang, kiosk och drivmedelsanläggning/laddplatser för att öka attraktiviteten att bo på Kållandsö. Slutligen kritiseras bristen på dialog med

lokalt näringsliv samt svårigheter med otydliga kartmaterial och informationsverktyg samt att ett årtal är felaktigt i historieskrivningen.

Kommentar

Kommunen bedömer att planförslaget ger stöd för ett långsiktigt skydd av jordbruksmarken och betonar vikten av såväl jordbruksmarkens bevarande som att det ska finnas förutsättningar för utveckling av befintliga näringar i området.

Otterstad är en viktig centralort och det pågår i dagsläget planering i tidigt skede för permanent förskola. I gällande planer för Otterstad finns möjlighet att utveckla service och bostadsbebyggelse.

Det föreslagna rekreationsområdet kring Lövhörnet är borttaget ur planförslaget.

Det kommunala bolaget Destination Läckö-Kinneulle AB arbetar med att stärka besöksnäringen och marknadsföra destinationens utbud för att locka fler besökare till området. Detta görs genom att visa upp upplevelser inom natur, kultur, mat och evenemang. Flera av destinationens starka reseanledningar finns på Kållandsö och bolaget jobbar löpande för att identifiera finansieringsmöjligheter för att utveckla området.

Gällande badplatser finns i planeringen framåt att kommunen ska prioritera och fokusera på befintliga badplatser i kommunen för att få dem att fungera fullt ut. Till hösten 2025 planeras en workshop för att se vilka badplatser som ska prioriteras och om ev några av föreslagna platser kan bli aktuella att peka ut som badmöjligheter. 2025 finns beslut på att kommunen ska göra vissa prioriteringar för baden vilket innebär att vi vidtar ett antal kvalitetshöjande insatser. Det finns bad på Kållandsö som fungerar utmärkt utan kommunens inblandning. Allemansrätten medger bad på de flesta platser i naturen utan att kommunen är inblandad.

Gällande önskemål om en utökad och förbättrad kollektivtrafik kvällar- och helger med hänsyn till barn och ungdomar har kommunen en löpande dialog gällande kollektivtrafikfrågor med Västtrafik. Trafiken mot Läckö-, Spiken har utökats de senaste åren till följd av detta arbete exempelvis genom tillköp som kommunen gjort specifikt gällande trafiken sommartid. Uppföljningar som gjorts av Västtrafik gällande beläggning på bussarna till området visar i övrigt ett lågt resande vilket är anledningen till att man i dagsläget inte erbjuder fler resmöjligheter kvällar och helger. Kommunens uppfattning är att Nätrafiken kompletterar den ordinarie trafiken på ett bra sätt på de tider som bussen inte kör och att den också är tillgänglig för många i området. Kommunen har i planeringsunderlaget pekat ut Otterstad som en möjlig framtida mobilitetshub. I kommunens mening finns det potential för att utveckla Otterstad som en centralort för kollektivtrafik och hållbar mobilitet i området.

Gällande synpunkter kring vägnätet i området så är Trafikverket ansvarig väghållare för de vägar som nämns i yttrandet. Kommunen har därmed ingen rådighet gällande ev. Behov av prioriteringar och investeringar. Synpunkterna

noteras till den vidare dialogen ihop med Skaraborgs Kommunalförbund kring behoven av förbättringar i vägnätet i Skaraborg samt Kållandsö specifikt.

Uppfattningen är att näringslivet varit representerat vid de flesta av de dialogtillfällen som erbjudits både före och under samrådet.

Kartmaterialet i planen kommer att förtydligas och tydligheten överlag förstärkas.

Ronald Andersson

Bil. 3

Ronald Andersson motsätter sig exploatering av skogsområdet Lövhörnet på nordöstra Kållandsö och vill bevara det orört utan bebyggelse eller vandringsled. Han framhåller att området redan är tillgängligt för naturupplevelser. Istället föreslår han att västra Kållandsö utvecklas för att sprida besöksstrycket. Han betonar vikten av att underhålla befintliga vandringsleder och badplatser.

Kommentar

Det föreslagna rekreatjonsområdet kring Lövhörnet är borttaget ur planförslaget.

Gällande vandringsleder ska vi prioritera och fokusera på befintliga vandringsleder för att få dem att fungera fullt ut. Hösten 2025 planeras en workshop för att se vilka vandringsleder som ska prioriteras. Då ska vi se över vilken led som ev kan vara öppen året runt, ha WC m.m. Om det blir en åretrunt led på Kållandsö så kan Kållandsö även marknadsföras som en destination för vintervandringar, särskilt om leden är tillräckligt bra underhållen för att besökas året om. Det finns ett årshjul som kommunen jobbar efter för att vårda och utveckla befintliga leder för tillgänglighet och service. Det jobbas löpande med detta uppdrag. I år har biosfärleden och pilgrimsleden prioriterats.

Gällande badplatser finns i planeringen framåt att kommunen ska prioritera och fokusera på befintliga badplatser i kommunen för att få dem att fungera fullt ut. Till hösten 2025 planeras en workshop för att se vilka badplatsers som ska prioriteras och om ev några av föreslagna platser kan bli aktuella att peka ut som badmöjligheter. 2025 finns beslut på att kommunen ska göra vissa prioriteringar för baden vilket innebär att vi vidtar ett antal kvalitetshöjande insatser. Det finns bad på Kållandsö som fungerar utmärkt utan kommunens inblandning. Allemansrätten medger bad på de flesta platser i naturen utan att kommunen är inblandad.

Anders Ydergren

Bil. 4

Anders Ydergren anser att de befintliga vandringslederna på Kålland och Kållandsö är tillräckliga och att fler leder inte bör anläggas med hänsyn till natur- och fågelliv. Han lyfter särskilt fram behovet av toaletter vid populära leder som Ropareudd och Fröfjorden. Området Lövhörnet bör skyddas som

ostörd naturmiljö. Han föreslår att Kinneviksleden på östra sidan kan utvecklas vidare. Badplatserna vid Läckö och Spiken bör förbättras.

Kommentar

Det föreslagna rekreatjonsområdet kring Lövhörnet är borttaget ur planförslaget.

Gällande vandringsleder så ska vi prioritera och fokusera på befintliga vandringsleder för att få dem att fungera fullt ut. Hösten 2025 planeras en workshop för att se vilka vandringsleder som ska prioriteras. Då ska vi kolla över vilken led som ev kan vara öppen året runt, ha WC m.m. Om det blir en åretrunt led på Kållandsö så kan Kållandsö även marknadsföras som en destination för vintervandringar, särskilt om leden är tillräckligt bra underhållna för att besökas året om. Det finns ett årshjul som kommunen jobbar efter för att vårda och utveckla befintliga leder för tillgänglighet och service. Det jobbas löpande med detta uppdrag. I år har biosfärleden och pilgrimsleden prioriterats.

Gällande badplatser finns i planeringen framåt att kommunen ska prioritera och fokusera på befintliga badplatser i kommunen för att få dem att fungera fullt ut. Till hösten 2025 planeras en workshop för att se vilka badplatsers som ska prioriteras och om ev några av föreslagna platser kan bli aktuella att peka ut som badmöjligheter. 2025 finns beslut på att kommunen ska göra vissa prioriteringar för baden vilket innebär att vi vidtar ett antal kvalitetshöjande insatser. Det finns bad på Kållandsö som fungerar utmärkt utan kommunens inblandning. Allemansrätten medger bad på de flesta platser i naturen utan att kommunen är inblandad.

Andreas Lindholm

Bil. 5

Andreas Lindholm är positiv till översiktsplanens syfte men kritisk till att Lövhörnet föreslås som friluftsområde, då det är ett av få orörda naturområden. Han föreslår att kommunen istället satsar på att förbättra redan exploaterade platser. Han lyfter behovet av bättre underhåll av vandringsleder, fler toaletter och soptunnor samt skräpinsatser i skärgården. Badplatser vid Läckö slott och Spiken bör rustas upp. Han betonar vikten av att utveckla Läckö och Spiken som besöksmål samt har synpunkten att ”längs Tranebergsleden har kommunen bekostat en badstrand vid Sväludden, badgäster hindras dock ganska effektivt av den vägbom som hindrar infart till området.”

Kommentar

Det föreslagna rekreatjonsområdet kring Lövhörnet är borttaget ur planförslaget.

Gällande vandringsleder så ska vi prioritera och fokusera på befintliga vandringsleder för att få dem att fungera fullt ut. Hösten 2025 planeras en workshop för att se vilka vandringsleder som ska prioriteras. Då ska vi kolla över vilken led som ev kan vara öppen året runt, ha WC m.m. Om det blir en åretrunt led på Kållandsö så kan Kållandsö även marknadsföras som en destination för vintervandringar, särskilt om leden är tillräckligt bra

underhållna för att besökas året om. Det finns ett årshjul som kommunen jobbar efter för att vårda och utveckla befintliga leder för tillgänglighet och service. Det jobbas löpande med detta uppdrag. I år har biosfärleden och pilgrimsleden prioriterats.

Gällande badplatser finns i planeringen framåt att kommunen ska prioritera och fokusera på befintliga badplatser i kommunen för att få dem att fungera fullt ut. Till hösten 2025 planeras en workshop för att se vilka badplatsers som ska prioriteras och om ev några av föreslagna platser kan bli aktuella att peka ut som badmöjligheter. 2025 finns beslut på att kommunen ska göra vissa prioriteringar för baden vilket innebär att vi vidtar ett antal kvalitetshöjande insatser. Det finns bad på Kållandsö som fungerar utmärkt utan kommunens inblandning. Allemansrätten medger bad på de flesta platser i naturen utan att kommunen är inblandad.

Det finns idag inget systematiskt arbetssätt kring skräp i skärgården. Förhoppningen är att alla tar sitt eget ansvar och tar med skräpet själva – enligt allemansrätten.

Det kommunala bolaget Destination Läckö-Kinneulle AB arbetar med att stärka besöksnäringen och marknadsföra destinationen utbud för att locka fler besökare till området. Detta görs genom att visa upp upplevelser inom natur, kultur, mat och evenemang. Flera av destinationens starka reseanledningar finns på Kållandsö och bolaget jobbar löpande för att identifiera finansieringsmöjligheter för att utveckla området.

Bommen som finns vid Tranebergsleden är på privat mark och alltså har kommunen inte rådighet över denna. Vill man nyttja badet som finns där, så får man parkera bilen och gå.

Jan Andersson Bil. 6

Jan Andersson uttrycker stark kritik mot ökad turism och exploatering på Kållandsö, särskilt i området Lövhörnet som han vill bevara orört. Han beskriver hur turismen redan orsakar störningar, nedskräpning, slitage på naturen och ökad brandrisk. Han lyfter trafikproblem, särskilt med husbilar, och menar att kostnaderna för underhåll av vägar och naturmiljöer drabbar de boende. Han anser att markägare inte får del av turismens ekonomiska vinster, men bär en oproportionerlig börda.

Jan Andersson vill uppmärksamma kommunen på att trafikvolymerna i planområdet ökar markant under sommaren. I synnerhet antalet husbilar. Mer turister innebär mer slitage och kostnader för en stor del av de boende på ön.

Kommentar:

Det föreslagna rekreationsområdet kring Lövhörnet är borttaget ur planförslaget.

Kållandsö är en viktig del av kommunen och behöver ses som en del i en större helhet. Lidköpingsborna är beroende av området för såväl rekreation som för de ekologiska och ekonomiska värden området bidrar med. Likaså är boende på Kållandsö beroende av miljöer och service som finns i staden.

Besöksnäringen på Kållandsö är på många platser en tillgång för att bedriva turistnäring som gynnar den lokala ekonomin. Kommunen arbetar kontinuerligt med att förbättra exempelvis skyltning och service för att undvika nedskräpning och slitage på oönskade platser.

Kommunen delar Jan Andersons bedömning att trafikvolymerna ökar markant under sommaren och frågan är omnämnd i liggande planförslag. Trafikvolym, vägslitage och eventuella behov av underhåll följs löpande upp av ansvarig väghållare som är Trafikverket. Kommunen tackar för den inkomna synpunkten.

Joakim Öhrn

Bil. 7

Joakim Öhrn, naturfotograf och fågelskådare, motsätter sig starkt planerna på vandringsleder i Lövhörnet. Han framhåller områdets unika betydelse som häckningsplats för fiskgjuse, en skygg och skyddad rovfågel, samt andra känsliga arter som storlom, tranor och vadare. Han varnar för att mänsklig närvaro skulle leda till att fåglarna överger området. Han anser att befintliga leder på Kållandsö är tillräckliga och bör underhållas bättre. Om utvecklingen hotar fågellivet, planerar han att kontakta länsstyrelsen.

Kommentar

Det föreslagna rekreationsområdet kring Lövhörnet är borttaget ur planförslaget.

Greger Ulleryd och Kenneth Holgersson

Bil. 8

Greger Ulleryd och Kenneth Holgersson lyfter fram vikten av att kommunen ansvarar för drift och underhåll av alla vandringsleder, inklusive befintliga och eventuellt nya som vid Lövhörnet. De betonar att lederna används året runt, även vintertid. Motionsspåret vid Hagavallen bör anpassas för funktionsnedsatta. De förespråkar tillgängliggörande av kulturmiljöer som Senäte gamla kyrkplats och nämner vikten av att bevara betesmarker för ett öppet landskap

Kommentar

Gällande befintliga vandringsleder så ska kommunen prioritera och fokusera på befintliga vandringsleder för att få dem att fungera fullt ut. Till hösten planeras en workshop för att se vilka vandringsleder som ska prioriteras. Då ska vi se över vilken led som ev kan vara öppen året runt, WC m.m. Om det blir en åretrunt led på Kållandsö så kan Kållandsö även marknadsföras som en destination för vintervandringar, särskilt om leden är tillräckligt bra underhållna för att besökas året om. Det finns ett årshjul som kommunen jobbar efter för att vårda och utveckla befintliga leder för tillgänglighet och service. Det jobbas löpande med detta uppdrag. I år har biosfärleden och pilgrimsleden prioriterats.

Hagavallens elljusspår är väldigt kuperat och inte i grund och botten anpassad till funktionsnedsättning. Spåret i sig är belagt med grus. Det finns i planförslaget ett ställningstagande om att förbättra kopplingen mellan Otterstad och Hagavallen - något som åtminstone delvis kan öka tillgängligheten. En tillgänglighetsanpassad led har skapats vid Roparudden vid Läckö slott.

Senäte gamla kyrkplats ingår i förninnena som är sevärdheter på Kållandsö. Den är privatägd och det finns inga planer på att utöka parkering eller skyltning från kommunens sida.

Per Gunnar Claesson

Bil. 20

Per Gunnar Claesson motsätter sig förslaget om en ny led från Spiken mot uddarna, då både bofasta och markägare säger nej. Han anser att befintliga leder på Kållandsö bör vårdas istället för att nya anläggs. Han föreslår att den planerade cykelvägen mot Spiken görs genom att fylla diken och bredda vägrenen, samt att hastigheten begränsas till 30 km/h för ökad säkerhet. Han avråder från cykelvägar genom skogsområden på grund av problem och kostnader.

Kommentar

Det råder lite osäkerhet kring vilket förslag om ny led förslagställaren menar i sitt yttrande, men tolkningen är att det gäller Lövhörnet och det föreslagna rekreativsområdet kring Lövhörnet är borttaget ur planförslaget.

Gällande befintliga vandringsleder så ska kommunen prioritera och fokusera på befintliga vandringsleder för att få dem att fungera fullt ut. Till hösten planeras en workshop för att se vilka vandringsleder som ska prioriteras. Då ska vi se över vilken led som ev kan vara öppen året runt, WC m.m. Om det blir en åretrunt led på Kållandsö så kan Kållandsö även marknadsföras som en destination för vintervandringar, särskilt om leden är tillräckligt bra underhållna för att besökas året om. Det finns ett årshjul som service jobbar efter för att vårda och utveckla befintliga leder för tillgänglighet och service. De jobbar löpande med detta uppdrag. I år har biosfärleden och pilgrimsleden prioriterats.

Vi tackar för övriga medskick.

Per Gunnar Claesson hänvisar till planerad cykelväg på Kållandsö och den förstudie som genomförts gällande detta. Gällande sista biten av cykelvägen mot Spiken föreslår han att man fyller dikena, lägger rör och breddar dikesgrenen från Entorpsvägen till Spiken. Per-Gunnar föreslår vidare att man begränsar hastigheten på landsvägen till 30 km/h vilket skulle skapa en säker gångväg som även cyklister kan använda och som är belyst året om. Per-Gunnar önskar vidare att man lägger ner tanken om en cykelväg genom skogarna i området vilket han anser skapar problem och kostnader.

Kommentar:

Gällande frågan om aktuell förstudie och planerad cykelväg på Kållandsö tackar kommunen för förslagen och tar med dom i vårt vidare arbete kring

cykelleden. Kommunen har en löpande dialog med Trafikverket via Kommunalförbundet kring ev. behov av underhåll eller förbättringar på det statliga vägnätet.

Justeringar i planhandlingarna efter samrådet

Utvecklingsstrategi

- Strategikartan har uppdaterats och dess beskrivning förtydligats.

Förutsättningar

- Befintliga förutsättningar och de satsningar på turism och rörligt friluftsliv som redan har skett i området har förtydligats med en friluftslivskarta.
- De tidigare beslutade Lis-områdena samt Länsstyrelsens yttrande kring dessa läggs in i planförslaget.
- Ett stycke kring Geoteknik har lagts till med beskrivningar i text och kartform.
- Förtydligande gällande väghållaransvar har lagts till inom kommunikationer.
- Beskrivning av planeringsförutsättning kopplat till naturvärden kompletteras med beskrivning kring biotopskyddsområden och naturvårdsavtal. Kartan med gröna värden har kompletterats.
- Beskrivning av besöksnäringen i området har kompletterats med information kring sportfiske som besöksanledning.
- Yrkesfiskets roll har tydliggjorts.
- Beskrivning kring begränsningar kopplat till Teknisk Service och VA-anslutningar i området har tydliggjorts.
- Beskrivning av byggnadsminnen har tydliggjorts.

Planförslag

- Ställningstagandet om att utveckla Lövhörnet för friluftsliv (under skogslandskapet i planförslaget) är struket och beskrivning kring området justerat.
- Ställningstagandet om att tillgängliggöra Läckö skans är borttaget från landskapsrummet Öppet odlingslandskap och det generella ställningstagandet om att tillgängliggöra naturreservat är utvecklat med några exempel.
- Beskrivning av "Ort" är ändrat till "Servicesamhälle" i strategikarta och en förklarande text har lagts till.
- Ett förtydligande kring bostäder i fiskelägena under skärgårdslandskapet har gjorts

- De beskrivningar och ställningstagen som finns i den kommuntäckande ÖPn som inte är genomförda och fortfarande relevanta läggs in i aktuellt karaktärsområde.
- Ett förtydligande kring processen kring naturreservatsbildningen på västra och norra Kållandsö och konsekvenser av det har lagts in i Skärgårdslandslandskapet.
- Planen har kompletterats med information från gällande Vattentjänstplanen.

Hänsyn

- I beskrivningen av riksintressena har tagen hänsyn tydliggjorts med underrubriker under respektive riksintresse
- Kommunens framtagna kunskapsunderlag kring kulturmiljö och bebyggelsekaraktärer (i den nyligen antagna arkitekturstrategin 2025) förs in i den fördjupande översiktsplanen. Detta tydliggör hur hänsyn bör tas till dessa värden för att minska negativ påverkan över tid och ger vägledning för hur ny bebyggelse bör anpassas.
- Förtydliganden med hänsyn till Natura 2000-områden och naturvärden.
- I texten under Klimatanpassning – ras, skred och erosion har förtydliganden gjorts.
- Texten under klimatanpassning – bebyggelse har kompletterats med hänvisning till Länsstyrelsens faktablad och beskrivning kring lämplighet för bebyggelse kopplat till översvämning och Länsstyrelsens rekommendationer. Ett förtydligande kring rening av dagvatten har lagts till.
- Rubriken Säkerhet har ändrats till Säkerhet och beredskap och har kompletterats med bland annat beskrivning av tillståndspliktiga verksamheter och olycksrisker.
- Stycket Förorenade områden under Säkerhet och hälsa i Hänsynsdelen är utvecklad med fler exempel på vad de förorenade områdena omfattar
- Kommunens syn på risker kopplat till geotekniska förhållanden har tydliggjorts.
- Ett förtydligande kring vad som krävs för bostadsbyggnation på jordbruksmark tillförs under rubriken Jordbruk.

Konsekvenser

- Bedömning av planförslagets samlade konsekvenser för värdefulla naturområden har tydliggjorts.
- En karta har tagits fram som visar en bild av den sannolika utvecklingen av planområdet utifrån hänsyn och ställningstaganden i Föpen. I denna redovisas samlade konsekvenser och kumulativa effekter av en långsiktig utveckling.
- Hänvisning från hänsynsdelen till konsekvenskartan gör att risker kopplade till förorenade områden har tydliggjorts.
- Beskrivning kring miljö kvalitetsnormer har kompletterats med bland annat vattenförekomster och påverkanskällor.
- Planförslagets eventuella påverkan på totalförsvaret har tydliggjorts.
- Förtydligande av skrivning kring utredningar vid exploatering kopplat till naturvärden

Redaktionella ändringar

- En lista med förklaring av krångliga ord och begrepp har lagts till i planens inledning.
- Förklarande text under kartor har lagts till.
- Kartor har tydliggjorts bland annat med fler namn på småsamhällen och platser
- Språkliga förbättringar, hänvisningar och mindre justeringar i texter har gjorts genomgående i hela planhandlingen

LIDKÖPINGS KOMMUN
Sektor samhälle

Andreas Widell, samhällsplanerare
Anders Hansson, stadsarkitekt
Carolina Hellström, destinationsutvecklare från Destinationsbolaget Läckö
Kinnekulle
Denis Tomazic, samhällsplanerare
Judit Ernvik, samhällsplanerare
Malin Olsson Lundqvist, samhällsplanerare
Maria Nordqvist, planstrateg